

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketalous

2023

Hanna-Riina Raunio

Poistosuunnitelma osana yritystalouden suunnittelua

– Case Yritys X Oy: Erilaisten poistosuunnitelmien
vertailu ja kannattavuus

Opinnäytetyö (AMK) | Tiivistelmä

Turun ammattikorkeakoulu

Liiketalous

2023 | 66 sivua

Hanna-Riina Raunio

Poistosuunnitelma osana yritystalouden suunnittelua

- Case Yritys X Oy: Erilaisten poistosuunnitelmien vertailu ja kannattavuus

Tässä opinnäytetyössä tavoitteena on tuoda esiin ja vertailla erilaisia poistosuunnitelmia ja niiden kannattavuutta Yritys X Oy:n näkökulmista.

Tutkimus toteutettiin tehden vertailulaskelmia ja analysoimalla niiden osoittamia vaikutuksia Yritys X Oy:n kannalta. Teoriaosa tukee tutkimustulosten analyysia, tuoden esiin erilaisia poistomahdollisuuksia ja niiden vaikutuksia tulokselle, taseelle ja tunnuslukuihin.

Työn tavoitteet toteutuivat hyvin. Yritys X Oy:n taloudellinen tila on hyvä, joten se ei suurimmassa osassa tapauksia hyödy merkittävästi säännönmukaisista poistoista poikkeamisesta. Poikkeamisesta voi olla hyötyä kuitenkin uuden hyödykkeen kohdalla, kun poistot tehdään korotetuilla poistoin. Tämän ansiosta maksettavat verot pienenevät ensimmäisen kahden vuoden aikana hankintahetkestä alkaen. Lisäksi jos taseelle aktivoidaan merkittävän arvoinen hyödyke, tulee silloin poistojen suunnitteluun panostaa. Poistosuunnittelun vaikutukset näkyvät tuloksessa, taseen menojäännöksessä ja tunnusluvuissa. Poistojen suunnittelu on merkittävä osa koko yritystalouden suunnittelua.

Asiasanat:

Poistosuunnitelma, yritystalouden suunnittelu, suunnitelman mukaiset poistot, poistomenetelmä, kirjanpidon poistot, verotuksen poistot, verotuksen säätely.

Bachelor's Thesis | Abstract

Turku University of Applied Sciences

Bachelor of Business Administration

2023 | 66 pages

Hanna-Riina Raunio

Depreciation plan as part of business planning

- Case Company X Ltd.: Comparison and profitability of different depreciation plans

Keywords:

Depreciation plan, business planning, depreciation according to the plan, depreciation method, depreciation in accounting, depreciation in taxation, regulation of taxation.

Sisältö

Käytetyt lyhenteet tai sanasto	6
1 Johdanto	7
2 Pysyvien vastaavien poistot	10
2.1 Poistot kirjanpidossa	10
2.2 Poistot verotuksessa	11
2.3 Poistosuunnitelman laadinta	14
2.3.1 Poistomenetelmän valinta	15
2.3.2 Poistojen aloittaminen	18
2.3.3 Aineettomien hyödykkeiden aktivointi	18
2.3.4 Hyödykkeen myynnin käsittely	18
2.3.5 Poistosuunnitelman muuttaminen	20
3 Poistosuunnitelman vaikutukset tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin	22
3.1 Poistojen määrä hyödykkeen käyttöönottovuonna	23
3.2 Hyödykkeen aktivoinnin mahdollisuus	23
3.3 Suunnitelman mukaiset poistot	24
3.4 Poistoero	24
3.5 Hyllypoistot	27
3.6 Hyödykkeen myyntivoiton ja -tappion tulosvaikutuksen säätely	28
3.7 Korotetut poistot 1.1.2020-31.12.2025	30
3.8 Poistojen vaikutukset tunnuslukuihin	33
4 Case Yritys X Oy: Erilaisten poistosuunnitelmien vertailu ja kannattavuus	37
4.1 Toimeksiantajan ja tutkimuksen esittely	37
4.2 Poistosuunnitelmien analysointi	38
4.2.1 Vertailulaskelmat	42
4.2.2 Yhteenveto vertailun tuloksista	55

5 Johtopäätökset	59
-------------------------	-----------

Lähteet	64
----------------	-----------

Kuvat

Kuva 1 EVL:n enimmäispoistot hyödykeryhmittäin (Verohallinto 2023).	13
---	----

Kuva 2 Mind map: Poistosuunnittelun työkalu.	58
--	----

Taulukot

Taulukko 1 Tasapoiston ja menojäännöspoiston havainnollistaminen.	16
---	----

Taulukko 2 Myyntikäsitteilyn eroavaisuudet poistotavan mukaan.	19
--	----

Taulukko 3 Poistoeron purku, hyödykekohtainen poistosuunnitelma.	25
--	----

Taulukko 4 Poistoeron purku, hyödykeryhmäkohtainen poistosuunnitelma.	26
---	----

Taulukko 5 Myyntitappion tulosvaikutuksen nollaaminen.	29
--	----

Taulukko 6 Myyntivoiton tulosvaikutuksen nollaaminen.	30
---	----

Taulukko 7 Korotettujen ja säännönmukaisten poistojen tulosvaikutukset.	32
---	----

Taulukko 8 Sumupoiston ja poistoeron sekä korotetun poiston kirjanpitokäsittelyt (Koponen 2020).	35
--	----

Taulukko 9 Toimeksiantoyrityksen pysyvät vastaavat ja sumupoistot.	40
--	----

Taulukko 10 Poistoprosentin vaikutus tulosrasitukseen ja tasearvoon.	43
--	----

Taulukko 11 Poistoprosenttien vertailu, teollisuusrakennus.	45
---	----

Taulukko 12 Poistoprosenttien vertailu, koneet ja kalusto.	46
--	----

Taulukko 13 Poistoero ja sen purkaminen sekä hyödykkeen myynti.	47
---	----

Taulukko 14 Hyödykkeen hankinta ja sen poistosuunnitelman laadinta.	49
---	----

Taulukko 15 Perusparannuksen aktivointi menojäännöstä korottamaan.	52
--	----

Taulukko 16 Kehitysmenojen aktivointi taseelle.	54
---	----

Käytetyt lyhenteet tai sanasto

EVL	Laki elinkeinotulon verottamisesta
KILA	Kirjanpitolautakunta
KPL	Kirjanpitolaki
Pk-yritys	Pienet ja keskisuuret yritykset
Sumupoisto	Kirjanpidon suunnitelman mukaiset poistot

1 Johdanto

Poistosuunnitelma vaikuttaa tilikauden tulokseen ja sen verotuksen sekä tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Poistot tehdään valitun poistotavan ja -ajan pohjalta, joten on merkittävää pohtia, millainen poistosuunnitelma on kyseisen yrityksen kannalta järkevin. Joissain tapauksissa on tarpeellista muuttaa poistosuunnitelmaa kokonaan tai vain joinain tilikausina tehdä poistot verotuksessa pienempinä tai suurempina kuin kirjanpidon suunnitelman mukaisissa poistoissa on tehty. Poistoeroa ja hyllypoistoja voi hyödyntää tulevana tilikausina tuloksen ja verotuksen säätelämiseksi.

Kirjanpitolaki ja laki elinkeinotulon verottamisesta sisältävät poistoihin liittyviä säännöksiä, jotka muodostavat raamit poistojen suunnittelulle. On hyvä kuitenkin muistaa, että laaditusta poistosuunnitelmasta voi tietyin edellytyksin poiketa verotuksessa ja kirjanpidossa. Onko tilikauden tulos odotettua parempi ja verovaikutuksia halutaan pienentää? Tai onko tilikauden tulos hyvin heikko ja oma pääoma uhkaa mennä negatiiviseen suuntaan tai miinukselle?

Kirjanpitolaissa säädetään, että kirjanpidossa poistot tulee tehdä suunnitelman mukaisesti. Verotuksessa poistot tehdään lähtökohtaisesti suunnitelman mukaan, mutta suunnitelmasta voidaan poiketa poistoeron ja hyllypoiston avulla. Myös koko poistosuunnitelmaa on mahdollista muuttaa tietyin ehdoin.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on Yritys X Oy. Yrityksen poistot on tehty tähän asti säännönmukaisesti, joten on erityisen kiinnostavaa ja hyödyllistä lähteä tutkimaan erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksia yrityksen tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin. Työn päätavoitteena on tuoda esiin erilaisia poistosuunnitelmia ja niiden vaikutuksia sekä vertailla niiden kannattavuutta kyseisen yrityksen näkökulmasta. Työn teoriaosassa tuodaan esiin poistosuunnitelman laatimisen työkaluja ja empiirisessä osassa analysoidaan Yritys X Oy:n nykyistä poistosuunnitelmaa ja luodaan sille vertailulaskelmia, jotka havainnollistavat eri poistosuunnitelmien kannattavuutta erilaisissa tilanteissa.

Tämä opinnäytetyö on tehty pienten ja keski suurten yritysten (Pk-yritysten) poistosuunnittelun lähtökohdista, jossa on otettu huomioon myös pienten kirjanpitovelvollisten mahdolliset huojennukset. Yritys X Oy:n pysyvät vastaavat koostuvat suurelta osin aineellisista pysyvistä vastaavista, joten työn tutkimus painottuu niihin. Opinnäytetyön teoriaa ja empiirisen osion tuloksia pystyvät hyödyntämään kaikki Pk-yrittäjät, jotka ovat kiinnostuneita yritystalouden suunnittelusta. Tärkeää on tulkita tuloksia oman yrityksen näkökulmasta, millainen suunnitelma hyödyttää yritystä juuri kyseisessä tilanteessa?

Opinnäytetyön empiirinen tutkimus toteutetaan tutkimalla Yritys X Oy:n poistosuunnitelmaa ja vertailemalla erilaisia kirjanpidon poistosuunnitelmia vertailulaskelmien avulla. Vertailun päämääränä on antaa kuvaa erilaisista poistosuunnitelmista ja niiden vaikutuksesta tilikauden tulokseen, verotuksen ja tunnuslukuihin. Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen ja se tapahtuu vertailulaskelmia analysoimalla.

Opinnäytetyö koostuu viidestä pääluvusta ja etenee sisällysluettelossa esitetystä järjestyksessä. Johdannossa esitellään tutkimuksen toimeksiantaja ja aihe, aiheen rajaus, tutkimuksen tavoitteet, tutkimuksessa käytetyt menetelmät, työssä käytetty aineisto ja työn rakenne.

Opinnäytetyön aineisto koostuu pääosin ammattikirjallisuudesta, ammattilehtien artikkeleista, laeista ja viranomaislähteistä. Viranomaislähteinä ovat esimerkiksi Verohallinnon ohjeet ja kirjanpitolaki sekä laki elinkeinotulon verotuksesta. Aineisto on harkitusti valittua ja ajantasaista, huomioiden kirjanpitolain päivittyminen vuonna 2007. Aineistona on käytetty myös kahta blogikirjoitusta, joista sai hyviä näkökulmia poistosuunnitteluun. Blogeissa esitetyt asiat on tarkastettu suhteessa viranomaislähteisiin ja ammattikirjallisuuteen.

Työn teoriaosuudessa perehdytään kirjanpidon ja verotuksen poistoihin sekä niiden eroihin, poistosuunnitelman laadinnan työkaluihin, suunnitelman muuttamiseen, pysyvien vastaavien myymisen, korotettujen poistojen vaikutuksiin ja erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksiin tilikauden tulokseen, verotuksen ja tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Opinnäytetyön empiirisessä

osiossa syvennyttään poistosuunnitelmien vaikutuksiin ja niiden hyötyihin Yritys X Oy:n näkökulmasta. Vertailulaskelmien analyysi painottuu poistojen tulos- ja verovaikutuksiin sekä niiden vaikutuksiin tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Lopuksi johtopäätöksissä tuodaan esiin tutkimushavainnot ja loppupäätelmät.

2 Pysyvien vastaavien poistot

Taseen pysyvät vastaavat koostuvat aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä sekä sijoituksista. Hyödykkeen kuuluminen pysyviin vastaaviin edellyttää, että sen vaikutus elinkeinotoiminnan tulokseen kestää yli vuoden. Pysyvän vastaavan hankintameno tulee tällöin aktivoida taseelle ja jaksottaa koko sen taloudelliselle pitoajalle suunnitelman mukaisina poistoina (sumupoistot). Sumupoistojen tavoitteena on kohdistaa hyödykkeen hankintameno niille vuosille, joiden aikana hyödyke kerryttää elinkeinotuloa. (Tomperi 2019, 36–39.)

Jos hyödykkeen tulosvaikutus on enintään kolme vuotta, hyödykettä ei tarvitse aktivoida taseelle, vaan sen voi kirjata kuluksi alle kolmen vuoden kalustoon sen hankinta-ajankohtana. Aktivointia taseelle ei myöskään tarvitse tehdä, jos kyseessä on pienhankinta, kuten käytettynä ostettu kone, jonka arvo ei ole merkittävä. Niiden käyttöikä on myös enintään kolme vuotta ja hyödykkeen arvo voi olla enintään 1 200 euroa. Vuodessa pienhankintojen yhteismäärä saa olla enintään 3 600 euroa. (Tomperi 2019, 36–39.)

Pysyviin vastaaviin kuuluvat aineelliset hyödykkeet, kuten koneet, kalusto, rakennukset ja maa-alueet. Aineettomia hyödykkeitä ovat esimerkiksi sijoitukset, liikearvo, lisenssit ja patentit. Vain kuluvista pysyvistä vastaavista tehdään poistoja, kuten rakennuksista, koneista ja liikearvosta. Poistot vähentävät kuluvan hyödykkeen arvoa taseessa. Kulumattomista hyödykkeistä kuten yritystontista ei tehdä poistoja, jolloin tasearvokaan ei pienene. (Tomperi 2019, 36–39.) Hiekkakuopat ja turvesuot ovat esimerkkejä kuluvista maa-alueista, joista tulee tehdä poistot niiden kulumisen perusteella, tällöin puhutaan substanssipoistoista (KILA 1995).

2.1 Poistot kirjanpidossa

Kirjanpidossa poistot tehdään suunnitelman mukaisina poistoina eli sumupoistoina. Poistosuunnitelmassa poistot tehdään valitun poistomenetelmän ja -ajan mukaan. Poistoajan määrittää hyödykkeen

vaikutusaika eli taloudellinen pitoaika. Poistomenetelmän valintaan vaikuttaa hyödykkeen kuluvaikutuksen jakautuminen tilikausille. Kuluvaikutus voi olla etupainotteinen, tasainen tai takapainotteinen. Yleisimpiä poistotyyppisiä ovat tasapoisto ja menojäännöspoisto. (Tomperi 2019, 36–39.)

Hyödykkeen hankintamenoksi voidaan lukea hankintahinnan lisäksi esimerkiksi siihen liittyvät asennus- ja rahtikulut, tullit, välityspalkkiot ja varainsiirtoverot. Esimerkiksi kiinteistön osto sisältää varainsiirtoveron ja koneen ostoon voi liittyä rahti- ja asennuskuluja. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 194–202.)

Hyödykkeellä voidaan tulkita olevan jäännösarvoa, eli sillä on jonkin suuruinen luovutushinta. Kun hankintamenosta vähennetään mahdollinen jäännösarvo, niiden erotuksesta määräytyy hyödykkeen poistopohja. Kun poistopohja jaetaan taloudellisella pitoajalla, määräytyy siitä vuotuinen tasapoisto.

Menojäännöspoiston ensimmäinen vuotuinen poisto lasketaan poistopohjasta valitulla poistoprosentilla, jonka jälkeen se lasketaan vuosittain hyödykkeen menojäännöksestä samalla poistoprosentilla. Tilikauden sumupoisto kirjataan kuluksi tuloslaskelmalle erään ”suunnitelman mukaiset poistot” ja taseelle se kirjataan pienentämään hyödykkeen arvoa pysyvissä vastaavissa. Kun hyödykkeen hankintamenosta vähennetään poistot, jäljelle jää menojäännös. (Tomperi 2018, 33–34.)

Kirjanpitolain mukaan kukin hyödyke tulee arvostaa erikseen taseella ja jaksottaa kuluksi poistoina. Poikkeuksena ovat aineelliset, saman lajiset ja hankintamenoltaan vähäiset hyödykkeet. Jos kirjanpitovelvollinen hankkii jatkuvasti tällaisia siten, että niiden määrän ja yhteenlaskettujen hankintamenojen muutokset ovat vähäisiä, saadaan ne merkitä taseeseen saman arvoisina tilikaudesta toiseen. (KPL 1997/1336, 5:5.)

2.2 Poistot verotuksessa

Kun kirjanpidossa käytetään termejä pysyvät vastaavat sekä aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, niin verotuksessa puhutaan käyttöomaisuudesta. Kirjanpidon ja verotuksen poistot on kytketty yhteen elinkeinoverolain pykälässä

54. Poistojen tekemisen lähtökohta eroaa kirjanpidon ja verotuksen välillä. Kirjanpidossa huomioidaan hyödykkeen mahdollinen jäännösarvo eli sen todennäköinen luovutushinta. Verotuksessa sitä ei huomioida, vaan poistot lasketaan suoraan hankintamenon pohjalta. Monesti on helpointa tehdä poistot verotuksen poistoja mukaillen, mutta tällöin poistot saatetaan tehdä liian suurina, kun ei ole huomioitu mahdollista jäännösarvoa. Useimmiten koneille ja laitteille ei lueta olevan jäännösarvoa varovaisuuden periaatteen takia, mutta esimerkiksi rakennuksissa ja ajoneuvoissa jäännösarvo voi olla hyvinkin merkittävä. (Leppiniemi 2017.)

Kirjanpitolaki (KPL) ja laki elinkeinotulon verotuksesta (EVL) poikkeavat jonkin verran toisistaan poistosäännösten osalta, jolloin voi muodostua eroja kirjanpidon ja verotuksen välille. Keskeisimmät poikkeamat liittyvät poistojen vähentämisen pakollisuuteen kirjanpidossa suunnitelman mukaan, verotuksessa koneiden ja kaluston menojäännösten hyödykeryhmäkohtaisuuteen ja kirjanpidon poistojen hyödykekohtaisuuteen, kirjanpidon poistojen suuruuden riippuvuuteen tilikauden pituuden mukaan kuukausina sekä hyödykkeiden luovutusvoittojen ja -tappioiden käsittelyyn. (Koivisto & Varonen 2021).

Verotuksen poistoja ohjaavat EVL:n määrittämät enimmäispoistot.

Enimmäispoistot määräytyvät hyödykeryhmittäin: koneet ja kalusto sekä muu irtain käyttöomaisuus 25 %, myymälä- ja teollisuusrakennukset 7 % ja asuin- ja toimistorakennukset 4 %, kevyet rakennelmat 20 %. (Tomperi 2018, 36.)

Pitkävaikutteiset menot, kuten aktivoidut perusparannukset, tulee poistaa tasapoistoin enintään kymmenen verovuoden aikana. (Verohallinto 2023.) Alla kuvassa 1 on esitetty tarkemmin EVL:n enimmäispoistot hyödykeryhmäkohtaisesti.

Poistoprosentit
Irtain kuluva käyttöomaisuus: Koneista, kalustosta ja muusta niihin verrattavasta irtaimesta käyttöomaisuudesta voi tehdä enintään 25 %:n poiston menojäännöksestä.
Rakennukset: Myymälä-, tehdas-, varasto-, työpaja-, talous- ja muista näihin verrattavista rakennuksista voi tehdä enintään 7 %:n poiston .
Rakennukset: toimisto-, asuin- ja muista näihin verrattavista rakennuksista enimmäispoisto on 4 %
Rakennukset ja rakennelmat: Rakennuksista ja rakennelmista kuten säilöistä tai muista kevyistä rakennelmista tehtävä poisto on 20 % .
Pitkävaikutteiset menot: Yhtä suurina vuotuisina poistoina todennäköisenä vaikutusaikanaan, enintään 10 verovuotena .

Kuva 1 EVL:n enimmäispoistot hyödykeryhmittäin (Verohallinto 2023).

EVL säättää myös aineettomien hyödykkeiden enimmäispoistoajasta. Vaikka hyödykkeen taloudellinen vaikutusaika olisi yli kymmenen vuotta, tulisi poistot kuitenkin tehdä kymmenen verovuoden aikana. (EVL 1968/360, 1:24.) Jos aineeton hyödyke, kuten kehittämismeno tai liikearvo aktivoidaan taseelle, tulee se yleensä poistaa tasapoistoin viiden vuoden kuluessa. Erityisistä syistä poisto aika voi olla pidempi, EVL:n mukaan kuitenkin enintään kymmenen vuotta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007.) Tulee myös huomioida, että menojäännöspoistojen eli prosentuaalisten poistojen viimeinen poistettava erä saa olla enintään 1 200 euron suuruinen (EVL 1968/360, 3:30). Kirjanpitolain mukaan hyödykkeen vaikutusajan eli sen taloudellisen pitoajan määrittäminen on arvion varaista, mutta jollei kirjanpitovelvollinen pysty luotettavalla tavalla perustelemaan vaikutusaikaa, tulee se määrittää korkeintaan kymmenen vuoden pituiseksi (KPL 1997/1336, 5:11.) Tomperi (2019, 38) määrittelee esimerkinomaisesti eri hyödykkeille sopivia taloudellisia pitoaikoja kirjanpidossa: rakennukset 30 vuotta, kevyemmät rakennelmat 20 vuotta, tuotantokalusto 10 vuotta, autot 5 vuotta ja atk-laitteet 4 vuotta. Taloudellinen pitoaika määritetään yleensä lyhyemmäksi kuin hyödykkeen todellinen tekninen käyttöikä on, jotta poistot tulee tehtyä varovaisuuden periaatteen mukaisesti hyödykkeen vaikutusaikana.

Verotuksessa tehtävät poistot voidaan tehdä pienempinä mitä kirjanpidon suunnitelmapoistoissa on tehty samana verovuonna. Elinkeinoverolaissa (EVL)

on säädelty vain poistojen enimmäismäärät ja verotuksessa poistoja ei ole pakollista tehdä lainkaan. EVL ja KPL kuitenkin määrittelevät verotuksen poistojen kirjanpitosidonnaisuudesta. Verotuksen poistot eivät saa ylittää samana verovuonna kirjanpidossa esitettyjä suunnitelmapoistoja. (Koivisto & Varonen 2021.)

Jos verotuksessa kuitenkin tehdään poistot suurempina mitä kirjanpidon sumupoistot ovat, tulee sille olla veroperusteinen syy, kuten maksettavan veron säätely. Kun verotuksen poistot ylittävät kirjanpidon poistot, tulee niistä aiheutuva ero kirjata poistoeroksi, tuloslaskelmalle tilinpäätössiirtoihin poistoeron lisäyksenä ja taseelle tilinpäätössiirtojen kertymään poistoerona. Huomioitavaa on, että poiston voi tehdä kuitenkin enintään EVL:n enimmäisrajojen mukaan. Kokonaispoisto, joka näkyy tuloksella, koostuu sumupoistosta ja poistoerosta. Poistoeron kirjaaminen varmistaa sen, että kirjanpidossa esitetty kokonaispoisto ei jää pienemmäksi mitä verotuksessa on tehty. EVL määrittää, että verotuksessa ei saa poistaa enempää, mitä kirjanpidossa on esitetty samana verovuonna. (Koivisto & Varonen 2021.)

Kirjanpidon sumupoistoja ei ole estetty tekevän verotuksen poistoja suurempina. Jos sumupoistot tehdään suurempina kuin verotuksen enimmäispoistot ovat, kertyy erotus hyllypoistoksi. Syynä on se, että EVL:n enimmäispoistoa ylittävää osaa ei saa enää verotuksessa vähentää. Jos taas verotuksessa jätetään poistot tekemättä kokonaan eli ne hyllytetään, kertyy se myös hyllypoistoksi. Hyllypoistoja seurataan kirjanpidosta erikseen taseen ulkopuolisena eränä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 215.)

2.3 Poistosuunnitelman laadinta

Sumupoistot tehdään kirjanpidossa poistosuunnitelman mukaan, tuloksesta riippumatta. Verotuksen poistoja voidaan puolestaan säätää vuosittain, se onkin normaali osa verosuunnittelua. (Karumaa & Sorsavirta 2023.)

Suunnitteluvaiheessa tulee ottaa huomioon kirjanpitolain ja elinkeinoverolain säädökset, mutta on hyvä myös tietää, mihin pystyy suunnitelmassa

vaikuttamaan. Taloudellisia näkymiä kannattaa tarkastella, jotta poistot eivät rasittaisi tulosta liikaa, kuitenkin oikea ja riittävä kuva huomioiden ja varovaisuuden periaatetta noudattaen (KPL 1997/1336, 3:2).

Poistosuunnitelmaa laadittaessa lähtökohtana on hyödykkeen taloudellinen pitoaika, joka ei välttämättä ole sama kuin sen tekninen käyttöikä. Monesti mm. tietokoneen taloudellinen pitoaika on vain kolme vuotta, vaikka sen tekninen käyttöikä olisi pidempi. Taloudellinen pitoaika määrittää poistoajan. (Tomperi 2019, 36–39.) Poistoille on hyvä tehdä tulonkertymissuunnitelma, joka toimii perusteluna valitulle poistosuunnitelmalle ja poistojen kirjanpitoaineistona. (Leppiniemi 2017.)

Kirjanpitolain mukaan poistosuunnitelma tulee tehdä lähtökohtaisesti aina hyödykekohtaisesti, mutta se voidaan tehdä myös hyödykeryhmäkohtaisesti poistoajan ja -menetelmän perusteella, olennaisuuden periaatetta noudattaen. Hyödykeryhmäkohtainen poistosuunnitelma helpottaa poistojen laskemista ja kirjanpitoa, kun jokaista aktivoitua hyödykettä ei tarvitse eritellä ja poistaa erikseen. Poikkeuksena toimivat esimerkiksi rakennukset ja aineettomat hyödykkeet, joille tulee luoda aina oma, hyödykekohtainen poistosuunnitelmansa. Myös tasapoistojen yhteydessä hyödykekohtainen erittely on pakollinen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 238.)

2.3.1 Poistomenetelmän valinta

Kun hyödykkeen poistettava arvo eli poistopohja ja taloudellinen pitoaika eli sen poistoaika ovat selvillä, tulee vielä valita oikea poistomenetelmä. Kirjanpitolaki ei sääädä tarkemmin sitä, mitä poistomenetelmää tulee käyttää milloinkin. Poistomenetelmän valinta on yritysjohdon arvion varainen ja tapauskohtainen asia, sekä viime kädessä näyttökysymys, eli valinnan tulee olla perusteltavissa. (KILA 2007.) Valitun poistomenetelmän tulee johtaa hyödykkeen poistamiseen sen todellisena vaikutusaikana ja vastaten sen tuottojen kertymistä tuloksella. Poistosuunnitelma voidaan tehdä myös useampaa poistomenetelmää yhdistelemällä. Esimerkiksi aluksi voidaan tehdä menojäännöspoistot ja loppua

kohden tehdä tasapoistot, jotta hyödykkeen menojäännös saadaan poistettua sen todellisena vaikutusaikana. (KILA yleisohje, 16–17). Verolainsäädäntö määrittelee tarkemmin, mitä poistomenetelmää tulee verotuksen poistoissa käyttää kussakin tilanteessa (Karumaa & Sorsavirta 2023).

Tasapoistossa tulosvaikutus on joka vuosi sama ja poistot tulisi tehdä enintään kymmenen verovuoden aikana ja poistosuunnitelman tulee olla hyödykekohtainen. Tilikauden kokonaispoisto saadaan jakamalla hankintameno hyödykkeen taloudellisella pitoajalla. Tasapoistoa käytetään yleisesti aineettomissa hyödykkeissä, kuten liikearvossa ja pitkävaikutteisissa menoissa, kuten perusparannusmenoissa. Muita tasapoistettavia hyödykkeitä ovat esimerkiksi aineettomat oikeudet. (Verohallinto 2023.) Syy tasapoiston käyttöön voi olla myös haluttu selkeys poistoihin. Esimerkiksi pienyrittäjän on helppo seurata ja verrata eri tilikausien tuloslaskelmia, kun hyödykkeen poistot tapahtuvat yhtä suurina vuosittain. Alla taulukossa 1 havainnollistuu tasa- ja menojäännöspoistojen eroja.

Taulukko 1 Tasapoiston ja menojäännöspoiston havainnollistaminen.

TASAPOISTO & MENOJÄÄNNÖSPOISTO				
Hyödykkeen hankintahinta		15 000,00		
Vuodet	Tasapoisto (10 vuotta)	Menojäännös	Menojäännöspoisto (25%)	Menojäännös
1	1 500,00	13 500,00	3 750,00	11 250,00
2	1 500,00	12 000,00	2 812,50	8 437,50
3	1 500,00	10 500,00	2 109,38	6 328,13
4	1 500,00	9 000,00	1 582,03	4 746,09
5	1 500,00	7 500,00	1 186,52	3 559,57
6	1 500,00	6 000,00	889,89	2 669,68
7	1 500,00	4 500,00	667,42	2 002,26
8	1 500,00	3 000,00	500,56	1 501,69
9	1 500,00	1 500,00	375,42	1 126,27
10	1 500,00	0,00	281,57	844,70
			211,18	633,53
			158,38	475,15
			118,79	356,36

Yllä taulukosta 1 nähdään, että menojäännöspoistossa tulosvaikutus on etupainotteinen eli vaikutus on aluksi suurempi ja vähenee taloudellisen

pitoajan loppua kohden. Se tehdään vuosittain menojäännöksestä samaa poistoprosenttia käyttäen. Menojäännös saadaan vähentämällä hyödykkeen hankintahinnasta jo aiempina vuosina tehdyt poistot, joten poistot pienenevät loppua kohden. (Tomperi 2019, 36–41.) Tulosvaikutus voi olla etupainotteinen esimerkiksi tuotantokoneella, jonka tuotantokapasiteetti pienenee sen taloudellisen pitoajan kuluessa. Menojäännöspoistoa kutsutaan verotuksessa degressiiviseksi poistoksi, ja sitä sovelletaan yleisesti koneisiin, kalustoon, rakennuksiin ja rakennelmiin sekä muihin aineellisiin hyödykkeisiin. Menojäännöspoistot voidaan tehdä hyödykeryhmäkohtaisesti kaikkien aineellisten hyödykkeiden osalta, eli hyödykkeiden menojäännöstä ja poistoja käsitellään yhtenä ryhmänä, jos poistoajat ovat yhtenäiset. (Koivisto & Varonen 2021.) Uudet investoinnit näkyvät menojäännöksen kasvuna ja myynnit sen laskuna. Hyödykeryhmän menojäännöksestä tehdään kerralla yhtä suuri poisto, esimerkiksi koneista tehdään EVL:n määrittämä 25 % maksimipoisto. (Verohallinto 2023.)

On myös progressiivisia eli takapainotteisia poistoja, joiden käyttämisessä tulee noudattaa varovaisuutta. Tämä poistomenetelmä tulee olla hyvin perusteltavissa ja siitä on hyvä luoda tulonkertymissuunnitelma kirjanpitoaineistoksi. Takapainotteinen poisto voi sopia esimerkiksi vuokratyöyhtiön poistotavaksi, jos vuokratuoton osuus paranee lainan lyhentyessä, jolloin poistojen tulosvaikutuksen on hyvä kasvaa poistoajan loppua kohden, kun työyhtiön tulonodotus paranee. (Leppiniemi 2017.)

Menojäännöspoisto on yleisin poistomenetelmä Pk-yrityksissä. Myös verotuksessa tehtävät poistot noudattavat tätä poistotapaa. Jos sumupoistot on tehty EVL:n enimmäismääristä poiketen, tulee ne esittää liitetiedoissa. Esimerkiksi EVL:n maksimeita pienemmät sumupoistot ja tasapoistot tulee esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa. Jos sumupoistot on tehty EVL:n säätämien enimmäispoistojen mukaan menojäännöspoistoina, ei tietoa tarvitse esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa. (Tomperi 2019, 36–41).

2.3.2 Poistojen aloittaminen

Hyödykkeen käyttöönottoajankohta määrittää, milloin poistoja voi alkaa tehdä. Jos käyttöönotto tapahtuu tilikauden lopulla, voi kirjanpidossa poistoja tehdä tilikauden lopun ajalta kuukausiperusteisesti. (Ojala 2006.) Jos tilikausi poikkeaa normaalista 12 kuukaudesta, tulee poistot tehdä tilikauden todellisella pituudella, esimerkiksi 18 kuukautta kestäväällä tilikaudella poistot tehdään 1,5-kertaisina (KILA yleisohje, 17). Heti tilikauden aluksi käyttöönotetusta hyödykkeestä poistot voi tehdä jo koko tilikauden osalta. Verotuksessa poiston voi tehdä täysimääräisenä jo ensimmäisenä käyttöönottovuonna, vaikka se tapahtuisi kesken tilikauden. (Ojala 2006.) Lisäksi pienet kirjanpitovelvolliset voivat tehdä täydet poistot jo hyödykkeen käyttöönottovuonna, vaikka se otettaisiin käyttöön vasta kesken tilikautta (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 237).

2.3.3 Aineettomien hyödykkeiden aktivointi

Osalla aineettomista hyödykkeistä ei ole aktivointivelvoitetta, mutta jos aineeton hyödyke tuo tuloa useana vuonna, voi sen silloin aktivoida taseelle varovaisuuden periaatetta noudattaen. Tulonodotukset tulee dokumentoida laskelmana tai budjettina, jotta aktivoinnille on peruste kirjanpitoaineistossa. Esimerkiksi tuotekehitysprojektin kehitysmenot voi aktivoida taseelle pitkävaikutteisiin menoihin, jolloin niistä aiheutuvat kulut voidaan jaksottaa poistoina niiden vaikutusajalle. Poikkeuksena toimivat vastikkeellisesti hankitut aineettomat hyödykkeet, jotka kirjanpitolain mukaan tulee aina aktivoida taseelle. Tällaisia ovat esimerkiksi patentit, lisenssit ja tavaramerkit. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 221–222.)

2.3.4 Hyödykkeen myynnin käsittely

Menojäännöspoistojen yhteydessä myynnin käsittely on yksinkertaista, koska poistot tehdään hyödykeryhmien yhteisestä menojäännöksestä. Hyödykkeen hankintamenosta on vähennetty edellisten vuosien poistot, joten jäljelle on

jäänyt menojäännös. Menojäännöksestä vähennetään hyödykkeen myyntihinta, joka pienentää edelleen hyödykkeen tasearvoa eli menojäännöstä. Tämän jälkeen poistot tehdään pienemmän menojäännöksen pohjalta. Pysyvissä vastaavissa kyseisen ryhmän menojäännös siis vain pienenee taseessa ja poistot sen pohjalta. Hyödykkeiden hankinnassa vaikutus on vastakkainen eli taseen menojäännös kasvaa ja poistot sen pohjalta. Rakennuksista tehdään myös menojäännöspoistot, mutta ne tehdään hyödykekohtaisesti, jolloin myynnin käsittely eroaa yllä esitetystä. Niiden myyntikäsittely tapahtuu samalla tavalla kuin tasapoistoissa. (Tomperi 2019, 39–41.) Alla taulukossa 2 havainnollistuu myynnin käsittelyn erot, kun kyseessä on hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtainen poistosuunnitelma.

Taulukko 2 Myyntikäsittelyn eroavaisuudet poistotavan mukaan.

HYÖDYKKEEN MYYNTIKÄSITTELY	
Menojäännöspoistot (hyödykeryhmäkohtainen)	Tasapoistot (hyödykekohtainen)
Hankintameno	Hankintameno
- Aiempina vuosina vähennetyt poistot	- Aiempina vuosina vähennetyt poistot
= Taseen menojäännös	= Taseen menojäännös
- Hyödykkeen myyntihinta	- Hyödykkeen myyntihinta
= Jäljelle jäänyt menojäännös *	= Myyntivoitto tai -tappio *
* Taseessa hyödykeryhmän arvo pienentynyt, jonka pohjalta lasketaan uudet, pienemmät poistot	* Taseessa hyödykkeen arvo nollaantuu ja myyntivoitto tai -tappio kirjataan tuloslaskelman muihin tuottoihin tai kuluihin

Tasapoistojen yhteydessä kirjanpidollinen käsittely on erilainen, koska jokaiselle hyödykkeelle on oma poistosuunnitelmansa. Käsittely havainnollistus yllä taulukossa 2. Taseen menojäännöksestä vähennetään myyntihinta, jonka jälkeen tulokselle tulee kirjata tämä myynnistä aiheutuva myyntivoitto tai -tappio. Myyntivoitto ja -tappio lasketaan hyödykkeen menojäännöksen pohjalta. Hankintameno – tehdyt poistot = menojäännös. Menojäännös – myyntihinta = myyntivoitto tai -tappio. Myyntivoitto tai -tappio kirjataan tuloksella liiketoiminnan

muihin tuottoihin tai kuluihin. Taseelle ei jää tämän jälkeen enää menojäännöstä. (Tomperi 2019, 39–41.)

2.3.5 Poistosuunnitelman muuttaminen

Joskus poistosuunnitelmaa tulee muuttaa. Muutos vaatii kuitenkin aina perustellun syyn. Edellisen vuoden poistoja ei jälkikäteen saa enää korjata, joten muutos tulee voimaan vasta muutosvuonna ja siitä eteenpäin. Muutos on tarpeen, jos poistosuunnitelma on ollut esimerkiksi liian optimistinen. Jos poistot on tehty liian pieninä, on siitä kertynyt alipoistoa. Se voidaan poistaa kertapoistona suunnitelmapoistojen lisäksi muutosvuonna. Kertapoisto tasoittaa alipoiston, jonka jälkeen sumupoistot jatkuvat normaalisti uuden poistosuunnitelman mukaan. Jos poistot on tehty puolestaan liian suurina, kertyy ylipoistoa, jota on myös tarpeen tasoittaa suunnitelman muutoksella. (Leppiniemi 2017.)

Muita syitä suunnitelman muutokseen on hyödykkeen taloudellisen pitoajan tai jäännösarvon muuttuminen. Hyödykkeen pidempi taloudellinen pitoaika on perusteltu, jos se tuottaa tuloa pidempään. Tällöin vuosittaiset poistot pienenevät, koska poistovuodet lisääntyvät hankintamenon pysyessä samana. Jos taas hyödykkeen jäännösarvossa tapahtuu muutoksia, tulee se huomioida hyödykkeen menojäännöksessä. Jos jäännösarvon nähdään kasvavan, tulee hyödykkeen menojäännöstä pienentää muutoksen verran. Tästä uudesta, pienemmästä menojäännöksestä lasketaan uudet poistot, jotka ovat pienemmät alkuperäiseen verraten. Liitetiedoissa tulee ilmoittaa perusteet poistosuunnitelman muutokseen, kuten poistoajan ja –menetelmän muutokset sekä mahdolliset lisäpoistot. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 253–257.)

Myös perusparannusten aiheuttama arvonkorotus tulee lisätä pysyvien vastaavien tasearvoon ja näin se näkyy myös suurempina poistoina. Perusparannus voi myös vaikuttaa taloudelliseen pitoaikaan, joten poistoaikakin saattaa pidentyä. Perusparannus eroaa korjauksesta siten, että hyödykkeen suorituskyky tai muu tulontuottamiskyky paranee perusparannuksen jälkeen

alkuperäisestä. Perusparannus siis vaikuttaa hyödykkeen tulontuottamiskykyyn, kuten koneen tuotantokapasiteetin nousuun ja näin nostaa sen arvoa taseella. Myös rakennuksille voidaan tehdä perusparannuksia, kuten teollisuusrakennukselle. Perusparannukset tulee aktivoida taseelle ja niitä voidaan käsitellä joko osana parannetun hyödykkeen poistosuunnitelmaa tai siitä erillisenä suunnitelmana esimerkiksi pitkävaikutteisissa menoissa. Kun hyödykkeen hankintamenoon lisätään perusparannus, kasvaa sen tasearvo ja mahdollisesti myös sen taloudellinen pitoaika ja näin edelleen vuotuiset poistot ja poisto aika kasvavat. Perusparannukset tulee aina esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 202–203.)

3 Poistosuunnitelman vaikutukset tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin

Sumupoistot tehdään kirjanpidossa poistosuunnitelman mukaan, tuloksesta riippumatta. Verotuksen poistoja voidaan puolestaan säätää vuosittain, se onkin normaali osa verosuunnittelua. (Karumaa & Sorsavirta 2023.)

Suunnitelmallisuus kannattaa etenkin, jos tilikauden tuloksesta on tulossa merkittävän suuri tai se näyttää heikkenevän merkittävästi. Tuloksen ja verotuksen säätely voi olla erityisesti tarpeen silloin, kun yritystoiminnan tulos vaihtelee paljon tilikausittain. Esimerkiksi valmistavaan teollisuuteen vaikuttaa suuresti kysyntä ja kriisit. Kriisit vaikuttavat raaka-aineiden ja palveluiden hintoihin sekä niiden saatavuuteen. Esimerkiksi vuonna 2019 alkaneen koronaviruspandemian saatavuusongelmat näkyivät raaka-aineiden hinnoissa ja Ukrainan sodan vaikutukset näkyivät talvella 2022–2023 korkeina sähkön hintoina, jotka nostivat yritysten tuotantokuluja. Nämä tekijät söivät monen yrityksen kannattavuutta ja näkyivät suoraan niiden tilikauden tuloksessa.

Poistot voivat aiheuttaa ongelmatilanteita, joita on hyvä tiedostaa jo poistoja suunnitellessa. Tällaisia ovat esimerkiksi hyödykkeiden myynnistä ja yritysjärjestelyistä aiheutuvat tilanteet, jotka tulee esittää kirjanpidossa oikein. Lisäksi hyllypoiston ja poistoeron olemassaolo yhtäaikaisesti saattaa sekoittaa kirjanpitoa, näiden kirjanpitokäsittelyyn tulisikin kiinnittää huomiota. Lisäksi verotuksen ja kirjanpidon menojäännöksiä tulee täsmätä keskenään, joka on hyvä varmistaa aina tilikauden lopuksi. Verotuksen menojäännöksestä vähennetään kirjanpidon menojäännös, josta on vähennetty mahdollinen poistoero. Näin varmistutaan, että verotuksen ja kirjanpidon menojäännökset täsmäävät keskenään. (Karumaa & Sorsavirta 2023.)

Tuloksen ja verotuksen säätelykeinot voivat aiheuttaa myös lisätyötä, joka on hyvä ottaa huomioon poistojen suunnittelussa. Esimerkiksi hyllypoistoja tulee seurata kirjanpidosta erillään ja poistoerojen kirjaukset ja luovat lisätyötä kirjanpitoon.

Vaikka kirjanpidon poistot tehdään poistosuunnitelman mukaan, on hyvä käydä niitä säännöllisesti läpi; onko hyödykkeiden taloudelliset pitoajat, jäännösarvot ja tasearvot ajan tasalla ja vaikuttavatko ne poistosuunnitelmiin?

Poistosuunnitelman muutos voi vaikuttaa tilikauden tulokseen merkittävästikin. (Helin 2021.) Taloudelliset pitoajat yritys voi säädellä itse, kuitenkin tilinpäätöksen oikea ja riittävä kuva mielessä pitäen.

3.1 Poistojen määrä hyödykkeen käyttöönottovuonna

Jos hyödyke otetaan käyttöön kesken vuoden, on mahdollista vaikuttaa myös poistojen määrään käyttöönottovuonna. Poistot voi aloittaa tekemään hyödykkeen käyttöönottokuukaudesta alkaen kuukausiperusteisesti. (KILA yleisohje, 16.) Verotuksessa poiston voi kuitenkin tehdä täysimääräisenä jo käyttöönottovuonna, vaikka käyttöönotto tapahtuisi kesken tilikauden. (Ojala 2006.) Investoinnista kannattaakin tehdä täysimääräinen poisto jo käyttöönottovuonna, jos haluaa vaikuttaa verotukseen. Poistot pienentävät tulosta ja näin maksettavia veroja. Lisäksi pienet kirjanpitovelvolliset voivat myös halutessaan tehdä poistot täysimääräisinä jo hyödykkeen käyttöönottovuonna, vaikka käyttöönotto tapahtuisi vasta keskellä tilikautta. Näin kuluja voi alkaa tulouttaa enemmän jo ensimmäisenä vuonna. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 237).

3.2 Hyödykkeen aktivoinnin mahdollisuus

Jos aineettomalla hyödykkeellä ei ole aktivointivelvollisuutta, mutta se tuottaa tuloa useana vuonna, voi hyödykkeen aktivoida silloin halutessaan. Silloin tulee selvittää aktivoinnin kannattavuus. Kun hyödyke aktivoidaan, kulut jaksottuvat sen käyttöajalle. Kulun voi myös vähentää kerralla sen hankintahetkenä, mutta jos tilikauden tulos on huono, auttaa aktivointi jakamaan hankintamenoja useammalle tilikaudelle. Tällöin hankinta ei rasita tulosta sen hankintavuonna yhtä suuresti. Esimerkiksi tuotekehitysmenoksi kuuluva konsultoinnin lasku voidaan aktivoida ja jaksottaa kuluksi poistoina sen vaikutusaikana, jos

kyseinen tuotekehitys tuottaa tuloa useampana vuonna. Jos hankinta ei ole suuri, ei se myöskään rasita tulosta merkittävästi, joten on helpointa vähentää se kerralla hankintavuoden kuluna. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 221–222.) Myös jo aiemmin aktivoituihin hyödykkeisiin voi liittyä perusparannuksia ja suuria korjauksia, jotka tulee aktivoida taseen menojäännöstä ja poistoja suurentamaan (EVL 1968/360, 3:30).

3.3 Suunnitelman mukaiset poistot

Sumupoistot on helppo tehdä linjassa verotuksen poistojen kanssa, jolloin ei muodostu eroja kirjanpidon ja verotuksen välille. On kuitenkin asioita, joita on hyvä ottaa huomioon sumupoistoja suunnitellessa. Jos kirjanpidon sumupoistot tehdään EVL:n enimmäismäärän mukaan, voi poisto-aika lyhentyä merkittävästi taloudelliseen pitoaikaan nähden. Tällöin poistot tulisi tehdä enimmäispoistoja pienempinä, jotta taloudellinen pitoaika ja tulosvaikutus ei vääristyisi. (KILA yleisohje 2007, 15.) Lisäksi jos poistot tehdään EVL:n enimmäispoistoja pienempinä, vaikuttaa se tulokseen ja menojäännökseen. Mitä pienemmät sumupoistot ovat, sitä pienempi on tulosrasitus ja sitä hitaammin hyödykkeen arvo sulaa taseen pysyvissä vastaavissa.

3.4 Poistoero

Lähtökohtaisesti kirjanpidon poistosuunnitelma kannattaa luoda sellaiseksi, että se ei rasita tulosta liikaa. Verotuksessa voi tehdä kirjanpidon poistoja suuremmat poistot, maksettavan veron pienentämiseksi. Poiston voi tehdä kuitenkin enintään EVL:n enimmäisrajojen mukaan. Kirjanpidon sumupoistojen ylittämä osuus tulee kirjata poistoeroksi, jota voidaan myöhempinä vuosina purkaa käyttöön. Kertynyt poistoero onkin hyvä tapa säädellä kirjanpidon tulosta paremmaksi myöhempinä vuosina. Poistoeron purku pienentää sumupoiston tulosvaikutusta, jolloin se ei rasita tulosta yhtä suuresti ja tilikauden tulos paranee. Taseen erästä ”tilinpäätössiirtojen kertymä” puretaan poistoeroa tulokselle erään ”tilinpäätössiirrot” poistoeron vähennyksenä. (Leppiniemi &

Leppiniemi 2007, 214–217.) Poistoeroa voidaan purkaa vain tilikauden sumupoiston verran, eli kokonaispoiston tulee jäädä yhä negatiiviseksi tai nolaksi. Tästä havainnollistus alla taulukossa 3.

Taulukko 3 Poistoeron purku, hyödykekohtainen poistosuunnitelma.

POISTOERON PURKU TULOSELLA & TASELLA (Hyödykekohtainen poistosuunnitelma, esim. tasapoistot ja rakennukset)		
TULOS		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 000,00	
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	10 000,00	<i>Poistoeron vähennys</i>
Kokonaispoisto (negatiivinen tai nolla)		
Sumupoisto - poistoeron muutos	-5 000,00	
TASE		
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	20 000,00	<i>Hyödykekohtainen kertynyt poistoero</i>
	-10 000,00	<i>Poistoeron purku</i>
Koko poistoero (positiivinen tai nolla)		
Poistoero - poistoeron purku	10 000,00	

Poistoeroa ei voi myöskään taseelta purkaa enempää kuin mitä sitä on kertyneenä, joten kokonaisuudessaan taseen poistoero ei saa mennä negatiiviseksi. Tästä havainnollistus yllä taulukossa 3. Kun kyseessä on hyödykeryhmäkohtainen poistosuunnitelma, voi yksittäisen hyödykkeen osalta poistoero mennä taseella negatiiviseksi, jos hyödykeryhmän kokonaispoistoero pysyy positiivisena tai nolana. (Koivisto & Varonen.) Katso havainnollistus alla taulukossa 4. Taulukoissa 3 ja 4 näkyvät poistoeron purkamisen vaikutukset tulokselle ja taseelle sekä purkamismäärän mahdollisuus suhteessa aiemmin kertyneeseen poistoeroon ja kirjanpidon kokonaispoistoon.

Taulukko 4 Poistoeron purku, hyödykeryhmäkohtainen poistosuunnitelma.

POISTOERON PURKU TULOKSELLA & TASEELLA (Hyödykeryhmäkohtainen poistosuunnitelma, menojäännöspoistoissa)		
TULOS		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 000,00	
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	10 000,00	Poistoeron vähennys
Kokonaispoisto (negatiivinen tai nolla)		
Sumupoisto - poistoeron muutos	-20 000,00	
TASE		
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero yhteensä	25 000,00	Hyödykeryhmän kertynyt poistoero yhteensä
Hyödykekohtainen poistoero	5 000,00	Hyödykekohtainen kertynyt poistoero (kuuluu hyödykeryhmään yllä)
	-10 000,00	Poistoeron purku
Hyödykekohtainen poistoero (positiivinen tai nolla)		
Poistoero - poistoeron purku	-5 000,00	Menee negatiiviseksi
Hyödykeryhmäkohtainen poistoero (positiivinen tai nolla)		
Poistoero - poistoeron purku	15 000,00	Ryhmän kokonaispoistoero jää kuitenkin positiiviseksi

Kertynyttä poistoeroa voi käyttää hyödyksi, jos tilikauden tulos on ollut tappiollinen tai taseen oma pääoma menee negatiiviseen suuntaan tai miinukselle. Purku parantaa tilikauden tulosta ja näkyy positiivisesti myös taseen omassa pääomassa. Hyödykkeen myyntivoiton tai -tappion kirjaamisen yhteydessä voidaan haluta myös vaikuttaa sen aiheuttamiin tulos- ja verovaikutuksiin. (Koivisto & Varonen 2021.) Tällöin poistoeron purkamisesta on hyötyä kasvattamaan tulosta myyntitappioiden yhteydessä. Myyntivoiton yhteydessä tulos kasvaa sekä maksettavat verot, jolloin verotuksessa voidaan tehdä suuremmat poistot verotusta pienentämään, jolloin kertyy poistoeroa.

Poistoja ei voi tehdä kirjanpidossa sumupoistoja pienempinä ilman kertyneen poistoeron purkamista. Poistoeroa on kätevää olla taseella kertyneenä huonon tuloksen varalle, jotta sitä voidaan tarvittaessa käyttää kirjanpidon poistoja pienentämään ja tulosta parantamaan. Hyvän tuloksen vuonna poistot kannattaa tehdä verotuksessa kirjanpidon poistoja suurempina, jotta maksettava vero pienenee ja taseelle kertyy poistoeroa huonon tuloksen varalle. Jos suunnitelman mukaiset poistot ovat EVL:n enimmäisrajojen mukaiset, ei poistoeroa enää pääse kertymään. Jos puolestaan sumupoistot ovat alle EVL:n maksimin, on enemmän joustovaraa kerryttää poistoeroa. Taseelle kertynyttä poistoeroa voi myös netottaa eri hyödykeryhmien välillä menojäännöspoistoissa, kunhan taseen poistoero ei kokonaisuudessaan mene negatiiviseksi. (KILA 1995.)

3.5 Hyllypoistot

Sumupoistot tehdään kirjanpidossa poistosuunnitelman mukaan, tuloksesta riippumatta. Verotuksen poistoja voidaan puolestaan säätää vuosittain, se onkin normaali osa verosuunnittelua. (Karumaa & Sorsavirta 2023.) Hyllypoistoa kertyy, jos verotuksessa poistot jätetään tekemättä kokonaan tai ne tehdään pienempinä mitä kirjanpidossa on esitetty. (Rosbäck 2023). Sumupoistot voivat ylittää verotuksen poistot silloin, kun niiden määrä ylittää EVL:n enimmäisrajan. Verotuksen poistot voidaan jättää tekemättä kokonaan, eli hyllyttää, jos tulos on heikko ja verohuojennusta halutaan siirtää tuleville, mahdollisesti paremmille vuosille poistoja hyllyttämällä. (Leppiniemi & Leppiniemi 2007, 215.)

Hyllypoistoa voidaan hyödyntää myöhempinä tilikausina purkamalla sitä käyttöön. Sitä voidaan purkaa, kun halutaan tehdä verotuksen poistot suurempina kuin kirjanpidon sumupoistot, kuitenkin EVL enimmäisrajoja noudattaen. Suuremmat poistot verotuksessa pienentävät maksettavaa veroa eli toimivat veronhuojennuskeinona. (Karumaa & Sorsavirta 2023.)

Tasapoistojen yhteydessä hyllypoistoa voidaan purkaa käyttöön vasta, kun poisto-aika päättyy, esimerkiksi hyödykkeen myynnin yhteydessä (Koivisto & Varonen 2021). Hyllypoistojen käyttö suurentaa verotuksen poistoja ilman, että

kertyy poistoeroa. Hyllypoistot tuleekin käyttää ensisijaisesti ennen poistoeron kirjaamista. Hyllypoistoa voi kuitenkin kertyä, vaikka olisi myös jo aiemmin kertynyttä poistoeroa. (Karumaa & Sorsavirta 2023.)

Jos yhtiöllä on aiemmilta vuosilta käyttämättömiä tappioita, on verotuksen poistojen hyllyttäminen myös hyvä vaihtoehto. Tappiot vanhenevat, mutta hyllytetyt poistot eivät. Kun verotuksen poistoja hyllytetään, voidaan edellisten tilikausien vahvistettuja tappioita käyttää pienentämään voitollista tulosta ja näin maksettavia veroja. Vahvistettuja tappioita voidaan vähentää seuraavan kymmenen vuoden ajan voitollisesta tuloksesta. (Verohallinto 2021.)

3.6 Hyödykkeen myyntivoiton ja -tappion tulosvaikutuksen säätely

Hyödykkeen myynnistä aiheutuva myyntivoitto tai -tappio voi vaikuttaa tulokseen merkittävästikin ja sitä voidaan tarvittaessa säätää esimerkiksi poistoeroa kirjaamalla tai poistoeroa purkamalla. Myydyn hyödykkeen osalta kertynyt poistoero tuleekin tulouttaa viimeistään myyntikaudelle poistoeron vähennyksenä (Leppiniemi 2007).

Suunnitelman mukaiset poistot tulee vähentää hyödykkeen luovutushetkeen saakka, jolloin luovutuskautena tehtävät poistot pienentävät myyntivoittoa tai kasvattavat tappioita. Pienten kirjanpitovelvollisten ei kuitenkaan tarvitse tehdä poistoja enää luovutuskautena, jos suunnitelmapoistot tehdään tilikausikohtaisesti eikä tilikauden pituuden mukaan kuukausikohtaisesti. Verotuksessa poistoja käsitellään tilikausikohtaisesti ja pienet kirjanpitovelvolliset saavat tehdä sumupoistot verotuksen poistoja mukaillen. (Leppiniemi 2007.)

Pk-yritykset voivat käsitellä myynnin voitot ja tappiot yksinkertaistetusti poistoerokirjauksia hyödyntämällä. Hyödykkeen myyntivoiton lisäksi tuloslaskelmalle kirjataan samansuuruinen poistoeron lisäys, jolloin myynnin tulosvaikutus on nolla ja taseessa saman hyödykeryhmän kertynyt poistoero kasvaa myyntivoiton verran. (Leppiniemi 2007.)

Hyödykkeen myyntitappion tulosta pienentävää vaikutusta voidaan lieventää tai poistaa vaikutus kokonaan, jos taseen samalla hyödykeryhmällä on aiemmin kertynyttä poistoeroa. Tuloslaskelmalle voidaan purkaa kertynyttä poistoeroa myyntitappion verran poistoeron vähennyksenä, jolloin negatiivinen tulosvaikutus pienenee tai menee nolllaan. (Leppiniemi 2007.) Tästä havainnollistus alla taulukossa 5.

Taulukko 5 Myyntitappion tulosvaikutuksen nollaaminen.

HYÖDYKKEEN MYYNTITAPPION TULOSVAIKUTUKSEN NOLLAAMINEN		
Taseelle kertynyttä poistoeroa purkamalla		
TULOS		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	0	
Liiketoiminnan muut kulut		
Hyödykkeen myyntitappio	-5000	
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	5000	<i>Poistoeron vähennys</i>
TASE		
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	5000	<i>Hyödykekohtainen kertynyt poistoero</i>
	-5000	<i>Poistoeron purku</i>

Myyntivoiton yhteydessä voidaan puolestaan tehdä poistoeron lisäys (kun verouksessa tehdään suuremmat poistot kuin kirjanpidossa), jolloin myyntivoiton positiivinen tulosvaikutus pienenee tai nollaantuu. Tästä havainnollistus alla taulukossa 6.

Taulukko 6 Myyntivoiton tulosvaikutuksen nollaaminen.

HYÖDYKKEEN MYYNTIVOITON TULOSVAIKUTUKSEN NOLLAAMINEN		
Poistoeron lisäys tuloslaskelmalle, jolloin taseelle kertyy poistoeroa		
TULOS		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Hyödykkeen myyntivoitto	5 000,00	
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron muutos	-5 000,00	<i>Poistoeron lisäys</i>
TASE		
Tilinpäätössiirtojen kertymä		
Poistoero	0,00	<i>Kertynyt poistoero ennen lisäystä</i>
	5 000,00	<i>Hyödykekohtainen poistoeron lisäys</i>

3.7 Korotetut poistot 1.1.2020-31.12.2025

Korotettujen poistojen tarkoitus on toimia veronhuojennuskeinona poistoja kasvattamalla poistoajan alussa, eli pienentämällä verotettavaa tuloa ja maksettavaa veroa. Kun halutaan siirtää yritystulon verorasitusta eteenpäin, voi koneiden ja laitteiden korotetut poistot olla yksi keino. Hyödykkeestä tehtävät suuremmat poistot ensimmäisen kahden vuoden aikana lisäävät tulosrasitusta, jolloin tilikauden tulos ja maksettavat verot pienenevät. Kahden vuoden jälkeen poistot jatkuvat huomattavasti ensimmäisiä vuosia pienempinä, jolloin niiden tulosvaikutus pienenee ja näin verorasitusta saadaan siirrettyä myöhemmille vuosille. (Luukela & Savander 2023.)

Korotetut poistot otettiin käyttöön 1.1.2020 alkaen ja niitä saa tehdä 31.12.2025 asti. Elinkeinoverolain 30 §:n mukaan koneiden, kaluston ja muun niihin

verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden verovuoden poisto saa olla enintään 25 prosenttia sen menojäännöksestä. Korotettujen poistojen laki (1572/2019) säätelee, että verovelvollinen voi tehdä poistot enintään kaksinkertaisena hankintamenosta, säännönmukaisiin poistoihin verrattuna. Poistoprosentti voi siis olla korkeintaan 50. (Luukela & Savander 2023.)

Korotettuja poistoja voi tehdä vain uusista koneista ja laitteista, ne eivät voi olla käytettynä hankittuja. Investointi voi kohdistua myös palveluiden tuottamiseen tarkoitettuun koneeseen tai laitteeseen. Käyttöänoton tulee tapahtua lain voimassaolon aikana vuosina 2020–2025. Myös jo olemassa olevalle kone- tai laitekokonaisuudelle tehtävät lisälaittehankinnat voidaan poistaa korotetuilla poistoin lain voimassaoloaikana. Korotettujen poistojen kohteille tulee tehdä erilliset poistosuunnitelmat ja ne tulee esittää tilinpäätöksen liitetiedoissa. (Luukela & Savander 2023.)

Korotetun poiston vaikutuksia kannattaa laskea, jotta sen todellinen hyöty selviää. Kokonaisuudessaan hyödykkeen poistettava määrä ei kasva, vaan poistojen tulosvaikutuksen kohdistuminen poistovuosille painottuu ensimmäiseen kahteen vuoteen. Sen jälkeen vuotoiset poistot putoavat alle normaalin säännönmukaisen poiston. (Luukela & Savander 2023.) Kun hankintahinnasta on tehty ensin suuret poistot kahden vuoden ajan, tämän jälkeen menojäännös on säännönmukaisiin poistoihin verrattuna pienempi. Alla on esimerkkilaskelma (taulukko 7), joka havainnollistaa säännönmukaisen 25 % poiston ja korotetun poiston eroja investoinnille, jonka hankinta-ajankohta on ollut 1.1.2020 ja hankintahinta ollut 30 000 euroa.

Taulukko 7 Korotettujen ja säännönmukaisten poistojen tulosvaikutukset.

KOROTETUT POISTOT & NORMAALIT SÄÄNNÖNMUKAISET POISTOT				
Koneen tai laitteen hankintahinta ja -ajankohta				
30 000,00				
1.1.2020				
Vuodet	Korotetut poistot (50%)	Menojäännös	Säännönmukaiset poistot (25%)	Menojäännös
2020	15 000,00	15 000,00	7 500,00	22 500,00
2021	7 500,00	7 500,00	5 625,00	16 875,00
2022	3 750,00	3 750,00	4 218,75	12 656,25
2023	1 875,00	1 875,00	3 164,06	9 492,19
2024	937,50	937,50	2 373,05	7 119,14
2025	937,50	0,00	1 779,79	5 339,36
2026			1 334,84	4 004,52
2027			1 001,13	3 003,39
2028			750,85	2 252,54
2029			563,14	1 689,41
2030			422,35	1 267,05
2031			316,76	950,29
2032			950,29	0

Laskelmasta huomataan, että poisto-aika on lyhyempi korotetun poiston yhteydessä, joten poistojen tulos- ja verovaikutus on lyhyempi vuositasolla. Nähdään myös, että poistot rasittavat tulosta suuresti ensimmäisenä kahtena vuonna, jonka jälkeen tulosvaikutus häviää nopeasti verrattuna normaaliin 25 % poistoon, kolmantena vuonna poisto on jo normaalia poistoa pienempi. Normaaleissa säännönmukaisissa poistoissa poisto-aika olisi laskelman mukaan jopa 13 vuotta, mutta tulee huomioida koneen tai laitteen pito-aika, joka on tässä määritetty kymmeneksi vuodeksi. Tämä huomioiden viimeiset poistot tulisi tehdä esimerkiksi tasapoistoin niin, että menojäännös on kymmenentenä vuonna nolla. Korotetussa poistossa poisto-aika jää laskelman mukaan vain kuuteen vuoteen. Huomioitavaa on myös se, että korotettuja poistoja saa tehdä vain lain voimassaoloaikana, jonka jälkeen poistot tulee tehdä taas enimmillään 25 % mukaan. Korotettu poisto on hyvä vaihtoehto silloin, kun yrityksen tulos on ensimmäisinä poistovuosina todella hyvä ja sen verovaikutuksia halutaan silloin keventää. Verorasitusta pystytään siis siirtämään eteenpäin tuleville vuosille. (Suomen taloushallintoliitto 2023.)

3.8 Poistojen vaikutukset tunnuslukuihin

Pelkän verotettavan tulon suunnittelu ei ole kannattavaa, vaan on hyvä ajatella myös tilinpäätöksen tunnuslukuja. Verotuksessa tehdyt poistot vaikuttavat esimerkiksi yhtiön nettovarallisuuteen. Suuret verotuksen poistot pienentävät nettovarallisuutta. (Karumaa & Sorsavirta 2023.) Hautamäki (2022) tiivistää hyvin nettovarallisuuden ja yritystulon verotuksen yhteyttä Accountorin blogitekstissä: ”Samalla, kun verotettava tulo pienenee, vaikuttaa kaluston arvo pienemmällä arvolla nettovarallisuuteen, joka vaikuttaa omistajan yritystulon verotukseen.”

Poistot vaikuttavat tilikauden tulokseen ja tulos taseen omaan pääomaan. Lisäksi poistoeron purkaminen kasvattaa tulosta. Osingonjako tapahtuu jakokelpoisesta vapaasta omasta pääomasta, joten poistojen tulosvaikutus näkyy myös osingonmaksukyvyssä. Poistot voivat vaikuttaa myös yrittäjän kykyyn maksaa itselleen palkkaa, jos niiden tulosrasitus on suuri. Hyvä tilikauden tulos näkyy taseen vastattavaa puolella oman pääoman kautta parempana omavaraisuutena ja näin vakavaraisuutena. Pienemmät poistot myös pienentävät pysyvien vastaavien menojäännöstä hitaammin, jolloin hyödykkeen arvo pysyy taseella pidempään. Pienemmät poistot eivät rasita tulosta yhtä suuresti, joten vaikutus näkyy myös liiketulosprosentissa.

Omavaraisuusaste kertoo, kuinka suuri osa yrityksen varoista on omaa pääomaa. Mitä korkeampi luku on, sitä enemmän toimintaa rahoitetaan omalla pääomalla eikä velalla. Silloin toiminta on omavaraista ja yrityksen tappionsietokyky on korkea. Omavaraisuusaste on erinomainen, jos se on yli 50 prosenttia, se on hyvä, jos se on 35–50 prosenttia ja tyydyttävä, kun se on 25–35 prosenttia. Omavaraisuusaste = $(\text{Omat varat} / (\text{oikaistun taseen loppusumma} - \text{ennakkomaksut})) * 100$. (Alma Talent 2023.) Omavaraisuus on yksi tärkeimmistä vakavaraisuuden tunnusluvuista, joka voi vaikuttaa muun muassa saatavan lainan korkoihin.

Liiketulosprosentti kertoo, kuinka paljon liiketoiminnan tuotoista on jäänyt jäljelle liiketoiminnan kulujen jälkeen ennen rahoituseriä ja veroja. Se mittaa, onko

toiminta kannattavaa. Liiketulosprosentti = $(\text{Liiketulos} / \text{Liikevaihto}) * 100$.

Liiketuloksen tulee siis kattaa rahoituskulut, verot ja voitonajako.

Liiketulosprosentin tulkinta riippuu siis pitkälti yrityksen pääomarakenteesta.

Mitä pääomavaltaisempi yritys on sitä, korkeampi tulisi myös tämän

tunnusluvun olla, jotta liiketulos kattaisi myös ulkoisen rahoituksen kulut.

Negatiivinen liiketulosprosentti kertoo yrityksen liiketoiminnan vaikeuksista.

(Alma Talent 2023.)

Korotetuissa poistoissa tulee huomioida verotuksen lisäksi vaikutukset tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Korotettu poisto vaikuttaa tulokselle ja taseelle eri tavoin kuin normaali säännönmukainen poisto, johon on lisätty poistoero.

Vaikutus näkyy tällöin myös tilinpäätöksen tunnusluvuissa. Esimerkiksi pieni tulos vaikuttaa omaan pääomaan negatiivisesti ja edelleen

omavaraisuusasteeseen heikentävästi. Tämä havainnollistuu alla Kopsen

(2020) mukautetussa taulukossa 8, jossa näkyy suunnitelmapoiston ja

poistoeron (taulukossa sumupoisto) sekä korotetun poiston (taulukossa

menojäännös) kirjanpitokäsittelyiden erot.

yhteydessä omavaraisuutta laskettaessa oma pääoma oikaistaan taseen tilinpäätössiirtojen kertymässä olevalla poistoerolla ja jaetaan vasta sitten taseen loppusummalla, jolloin omavaraisuus on parempi kuin korotetuissa poistoissa (Koponen 2020).

4 Case Yritys X Oy: Erilaisten poistosuunnitelmien vertailu ja kannattavuus

4.1 Toimeksiantajan ja tutkimuksen esittely

Tässä tutkimuksessa oli tarkoituksena selvittää toimeksiantoyrityksen kannalta erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksia tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin sekä arvioida niiden kannattavuutta. Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana oli Yritys X Oy, joka toimii teollisuudessa. Yrityksen henkilöstömäärä on viisi, liikevaihto on n. 1,3 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma on n. 970 000 euroa. Kyseessä on siis pieni Pk-yritys.

Yritys X Oy:n tulos on ollut hyvässä kasvussa vuodesta 2020 alkaen, joten yrittäjän on hyvä tuntea keinot, joilla pystyy vaikuttamaan tilikauden tulokseen ja maksettaviin veroihin. Poistojen suunnittelulla voidaan vaikuttaa juuri näihin asioihin ja sen olisikin tärkeää aina sisältyä yritystalouden suunnitteluun. Jos esimerkiksi näkymissä on heikompi vuosi, tulee se ottaa huomioon poistosuunnitelmissa, koska poistoilla voidaan tietyin keinoin vaikuttaa tilikauden tulokseen.

Tutkimuksessa perehdyttiin ensin yrityksen poistosuunnittelun nykytilaan toimitusjohtajaa haastatteleamalla ja tilinpäätöstä tutkimalla. Yrityksen kirjanpidosta vastaa tilitoimisto, jolloin se hoitaa myös pysyvien vastaavien kirjanpidon ja poistolaskennan. Yrittäjä ilmoittaa uusien hyödykkeiden ostoista ja vanhojen myynnistä kirjanpitäjälle, joka tekee uusien hyödykkeiden poistosuunnitelmat ja myytävistä tarvittavat kirjaukset. Yrittäjä on mukana määrittämässä hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, koska hän tuntee yritystoiminnan parhaiten. Muilta osin yrittäjä antaa vastuun poistojen suunnittelusta ja toteutuksesta kirjanpitäjälleen. Teoriaosiossa perehdyttiin poistojen suunnitteluun eri vaiheissa: uuden tilikauden suunnitteluvaiheessa, hyödykkeen aktivoinnin hetkellä ja vuosittain ennen tilikauden päättymistä mahdollisten tilinpäätössiirtojen yhteydessä. Tässä empiirisessä osassa havainnollistuu poistojen suunnittelu Yritys X Oy:n näkökulmista.

Tässä opinnäytetyössä empiirinen tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullisessa tutkimuksessa analysoidaan eri poistosuunnitelmien vaikutuksia tilikauden tulokseen, sen verotukseen ja tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Analyysi perustuu vertailulaskelmiin, jotka havainnollistavat eri poistosuunnitelmien vaikutuksia tuloslaskelmalle ja taseelle. Analyysin tavoitteena on arvioida, millaiset poistosuunnitelmat olisivat Yritys X Oy:lle kannattavia toteuttaa ja millaisissa tilanteissa.

Vertailulaskelmat pohjautuvat teoriassa esitettyihin erilaisiin vaihtoehtoihin luoda poistosuunnitelmia. Laskelmissa käsitellään eri vaihtoehtojen vaikutuksia tulokselle, taseelle ja osittain myös tunnuslukuihin. Laskelmissa havainnollistuu poistoeron kertyminen ja sen purkamisen vaikutukset, menojäännöspoistojen poistoprosenttien vaikutukset poistomäärään, hyödykkeen taloudellisen pitoajan vaikutukset poistoaikaan, hyödykkeen hankintamenon vaikutus valittuun poistoprosenttiin, hyödykkeen myynnin vaikutukset yrityksen tulokseen sekä hyödykkeiden aktivoinnin vaikutukset tulokselle ja taseelle.

4.2 Poistosuunnitelmien analysointi

Vertailulaskelmat havainnollistavat erilaisten poistosuunnitelmien ja yksittäisten säätelykeinojen vaikutuksia ja kannattavuutta Yritys X Oy:n kannalta kuvatuissa tilanteissa. Tilanteet pohjautuvat tilikauden 2022 tilinpäätöksen tietoihin ja 2023 vuodesta alkaen kuvatut tilanteet ovat esimerkkilaskelmia havainne luvuin, siksi niistä puhutaan ennustelaskelmina. Poistojen suunnittelu alkaa hyödykkeen aktivointihetkestä, mutta niitä kannattaa suunnitella myös vuosittain tilikauden alkaessa ja ennen tilikauden päättymistä. Silloin on vielä mahdollista vaikuttaa yrityksen tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin poistosuunnitelman avulla. Poistosuunnitelmaa laatiessa kannattaa miettiä asioita, joihin voi vaikuttaa, kirjanpitolain ja elinkeinoverolain määrittämässä rajoissa. Esimerkiksi menojäännöspoistoissa poistoprosentin voi tehdä EVL:n määrittämiä maksimipoistoja pienempinä. Lisäksi tasapoistojen poistoaika määräytyy taloudellisen pitoajan mukaan, jonka määrittämiseen yrittäjä voi itse vaikuttaa. Pitoaika perustuu yrittäjän näkemykseen hyödykkeen vaikutusajasta, mutta sitä

määritettäessä tulee kuitenkin huomioida varovaisuuden periaate, pitoaika ei saa väärinä tilinpäätöksen antamaa oikeaa ja riittävää kuvaa.

Vuonna 2022 Yritys X Oy:n taseen pysyvissä vastaavissa oli aktivoituna liikearvo, yritystontti, teollisuusrakennus, teollisuuskoneita ja -laitteita sekä kuorma- ja pakettiautot. Pysyvien vastaavien arvo on ollut 31.12.2022 n. 420 000 euroa, eli niiden osuus on 43 % taseen loppusummasta. Pysyvät vastaavat muodostavat merkittävän osan yrityksen taseesta, joten on tärkeää kiinnittää huomiota niiden poistojen suunnitteluun kirjanpidossa ja verotuksessa. Alla taulukossa 9 havainnollistuu Yritys X Oy:n pysyvät vastaavat ja niistä tehdyt sumupoistot vuosina 2021 ja 2022. Yrityksen luvut on esitetty muunneltuina empiirisessä osiossa. Luvut ovat suuntaa antavia, joten vertailulaskelmien tuloksia voidaan hyödyntää analyysissä. Analyysin tulokset antavat oikean kuvan eri suunnitelmien vaikutuksista ja kannattavuudesta toimeksiantajayrityksen näkökulmista.

Taulukko 9 Toimeksiantoyrityksen pysyvät vastaavat ja sumupoistot.

TULOS	2021	2022
Liiketoiminnan muut tuotot (hyödykkeiden myyntivoitot)	0,00	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-76 743,48	-69 027,98
Liiketoiminnan muut kulut (hyödykkeiden myyntitappiot)	0,00	0,00
Tilikauden voitto	231 547,50	297 061,03
TASE		
VASTAAVAA		
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>		
Liikearvo (5 v tasapoistot)	45 500,00	22 750,00
Maa- ja vesialueet (ei poistoja) (Yritystontti)	14 298,06	14 298,06
Rakennukset ja rakennelmat (7 % menojäännöspoisto) (Teollisuusrakennus)	331 202,51	308 018,33
Koneet ja kalusto (25 % menojäännöspoisto) (Koneet ja laitteet) (Kuorma- ja pakettiautot)	92 375,22	74 514,82
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	483 375,79	419 581,21
VASTATTAVAA		
<u>OMA PÄÄOMA</u>		
Osakepääoma	5 000,00	5 000,00
Ed. tilik. Voitto (tappio)	131 204,47	313 951,97
Tilikauden voitto (tappio)	231 547,50	297 061,03
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	367 751,97	616 013,00
<u>TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ</u>		
Poistoero	0,00	0,00

Yllä taulukossa 9 näkyy, että poistot on tehty vuoteen 2022 asti EVL:n maksimipoistoja mukailleen, joka on tyypillistä ja helppoa toteuttaa pienelle kirjanpitovelvolliselle. Tämä auttaa toimimaan myös oikean ja riittävän kuvan sekä varovaisuuden periaatteiden mukaisesti. Menojäännöspoistotavassa tulee huomioida kuitenkin taloudellinen pitoaika, eli poistoja ei voi tehdä vuodesta toiseen menojäännösprosentilla, vaan pitoajan loppua kohden voi olla tarpeen

tehdä tasapoistoja, jotta loppu menojäännös saadaan poistettua pitoajan loppuun mennessä. Mitä pidempi taloudellinen pitoaika on, sitä pienempi on vuotuisen poiston tulosvaikutus, sitä hitaammin tasearvo sulaa ja sitä useampana vuonna poistot vaikuttavat maksettaviin veroihin pienentävästi.

EVL:n maksimipoistojen mukaileminen sumupoistoissa on helppoa, mutta toisaalta silloin ei ole mahdollista kertyä poistoeroa, jota voitaisiin myöhempinä vuosina purkaa käyttöön poistoja pienentämään ja tilikauden tulosta parantamaan. Poistoja voidaan tällaisessa tilanteessa verotuksessa hyllyttää, mutta niitä ei voi purkaa verotuksen poistoja korottamaan, koska poistoja ei voi tehdä verotuksessakaan yli EVL:n maksimin. Purkamiset voivat hyödyttää myös silloin, jos pysyvän vastaavan myynnistä aiheutuu myyntitappiota.

Myyntitappion negatiivista tulosvaikutusta voidaan netottaa poistoeron purulla. Hyödykkeen myyntivoiton yhteydessä taas poistoeron kirjaamisesta voi olla hyötyä, koska se netottaa myyntivoiton positiivista tulosvaikutusta ja sen verotusta. Yllä taulukosta 9 nähdään, että yritys ei ole myynyt pysyvien vastaavien hyödykkeitä vuosina 2021 ja 2022, koska tuloslaskelmalla ei ole muita tuottoja tai kuluja eikä pysyvien vastaavien arvoissa ole tapahtunut alentumista.

Yllä taulukossa 9 näkyy tehdyt sumupoistot vuosina 2021 ja 2022. Yritystontti on kulumaton maa-alue, joten siitä ei ole tehty poistoja.

Teollisuusrakennuksesta on tehty EVL:n enimmäismäärän mukaan 7 % menojäännöspoisto ja kaikista koneet ja kalusto ryhmään kuuluvista hyödykkeistä on tehty EVL:n enimmäismäärän mukaan 25 % menojäännöspoistot. Lisäksi taseelle on aktivoitu liikearvo, joka on määritetty yrityskaupan yhteydessä vuonna 2019. Sitä poistetaan viiden vuoden tasapoistoin, eli vuonna 2023 siitä tehdään viimeinen poisto. Liikearvo on aineeton pysyvä vastaava, joten sen poistot tuleekin tehdä tasapoistoin enintään viidessä vuodessa ja siitä tulee olla tieto tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Vuonna 2022 on ostettu myös uusi kuorma-auto, joka on suurentanut taseen menojäännöstä koneissa ja laitteissa. Niiden käyttöönottovuonna on tehty jo täydet poistot, joka on mahdollista pienelle kirjanpitovelvolliselle. Näin on saatu

hyödykkeiden poistot kohdistumaan tuloslaskelmalle mahdollisimman varhain, jolloin ne ovat vaikuttaneet tulokseen ja maksettaviin veroihin pienentävästi. Täydet tilikauden poistot myös helpottavat poistojen tekemistä, kun niitä ei tarvitse laskea kuukausimääräisesti käyttöönottohetken mukaan.

4.2.1 Vertailulaskelmat

Yritys X Oy:n tilanteessa pysyviä vastaavia ja niiden poistoja on hyvä suunnitella etenkin hyödykkeen käyttöönoton ja aktivoinnin yhteydessä, kun hyödykkeen poistoja suunnitellaan ensimmäistä kertaa. Huomio tulee kohdistaa etenkin hyödykkeiden taloudellisiin pitoaikoihin, jotka määrittävät poistoajan. Mitä pidempi taloudellinen pitoaika on, sitä hitaammin tasearvo sulaa, sitä pienempi on poistojen tulosrasitus, sitä suurempi tulos ja maksettavat verot. Lyhyt pitoaika näkyy puolestaan suurempina poistoina ja tulosrasituksena sekä pienempinä maksettavina veroina. Myös valittu poistoprosentti vaikuttaa poistojen tulosrasitukseen samoin kuin pitoaika. Alla taulukossa 10 havainnollistuu poistoprosentin vaikutus tehtäviin poistoihin, niiden tulosrasitukseen ja tasearvon sulamiseen.

Taulukko 10 Poistoprosentin vaikutus tulosrasitukseen ja tasearvoon.

Poiston määrä & poistoajan pituus						
Kannattaako poiston määrä tehdä EVL:n maksimia pienempänä?						
Rivi		Ennustelaskelmat 2023 ->				
	2022	2023	2024	2025		
A	Mitä suurempi poistoprosentti = suurempi tilikauden poisto & hyödykkeen tasearvo sulaa nopeammin (EVL maksimit 7 % & 25 %).					
	Mitä lyempi poistoaika = suuremmat tilikauden poistot, suurempi tulosrasitus & verovaikutus kestää lyhyemmän ajan.					
B	Mitä pienempi poistoprosentti = pienempi tilikauden poisto & hyödykkeen tasearvo sulaa hitaammin (Alle EVL maksimien, 5 % & 20 %).					
	Mitä pidempi poistoaika = pienemmät tilikauden poistot, pienempi tulosrasitus & verovaikutus kestää pidempään.					
	Kun verotuksessa tehdään EVL maksimin mukaan ja sumut sitä pienempinä, kertyy niiden erotuksesta poistoeroa.					
TULOS						
	Liiketoiminnan muut tuotot (myyntivoitot)	0,00	0,00	0,00	0,00	
A	Suunnitelman mukaiset poistot	-69 027,98	-56 773,52	-29 127,00	-25 201,95	2023-2025 ajalla Sumupoistojen ero: -17 527,33
B			-49 303,24	-23 437,22	-20 834,68	
	Liiketoiminnan muut kulut (myyntitappiot)	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Tilinpäätössiirrot					
B	Poistoeron muutos	0,00	-7 470,28	-5 689,78	-4 367,28	
	TASE					
	VASTAAVAA					
	PYSYVÄT VASTAAVAT					
	Liikearvo (5 v tasapoistot)	22 750,00	0,00	0,00	0,00	
	Maa- ja vesialueet (ei poistoja) (Yritystontti)	14 298,06	14 298,06	14 298,06	14 298,06	
A	Rakennukset ja rakennelmat (7 % menojäätöspoisto)	308 018,33	286 457,05	266 405,05	247 756,70	Menojäätösten ero: 16 330,52
B	(Teollisuusrakennus)		292 617,41	277 986,54	264 087,22	
A	Koneet ja kalusto (25 % menojäätöspoisto)	74 514,82	55 886,12	41 914,59	31 435,94	Menojäätösten ero yhteensä: 6 715,65
B	(Koneet ja laitteet) (Kuorma- ja pakettiautot)		59 611,86	47 689,48	38 151,59	
A	PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	419 581,21	356 641,22	322 617,70	293 490,70	23 046,16
B			366 527,33	339 974,09	316 536,86	
	VASTATTAVAA					
	OMA PÄÄOMA					
	Osakepääoma	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	
	Ed. tilik. Voitto (tappio)	313 951,97	562 213,00	822 728,49	* 1 110 890,50 *	* jos osinkoa jaetaan saman verran kuin vuonna 2022: 48 800e
A	Tilikauden voitto (tappio)	297 061,03	309 315,49 *	336 962,01 *	340 887,06 *	* huomioituna sumupoistot
B			309 315,49 *	336 962,01 *	340 887,06 *	* huomioituna sumupoistot ja poistoero
	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	616 013,00	876 528,49	1 164 690,50	1 456 777,55	
	TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ					
B	Poistoero	0,00	7 470,28	5 689,78	4 367,28	Poistoeroa kertynyt yhteensä: 17 527,33
	Tilikauden voitot ovat yhtä suuret molemmissa poistosuunnitelmissa. Silloin suunnitelmalla ei ole vaikutusta liikevoittoprosenttiin, eikä omaan pääomaan. Omavaraisuusaste on kuitenkin parempi poistoeron yhteydessä.					

Yllä taulukossa 10 verrataan EVL:n maksimipoiston (7 % & 25 %) ja sitä pienempänä tehdyn poiston (5 % & 20 %) eron vaikutusta taseen menojäännökseen ja sumupoistoon. Nähdään, että EVL:n maksimeita pienemmissä poistoissa taseen menojäännös sulaa hitaammin. Molempien poistotapojen vaikutus tilikauden tulokseen nähdään olevan sama, koska EVL:n maksimipoistoja pienempien poistojen lisäksi on tehty poistoeron lisäys tilinpäätössiirtojen kertymään. Verotuksessa on tehty EVL:n maksimin mukaiset poistot, joten poistoeron lisäys tulee tehdä, jotta sumupoistot eivät jää verotuksen poistoja pienemmiksi. Koska molempien poistotapojen tulosvaikutus on sama, on myös vaikutus liikevoittoprosenttiin ja omaan pääomaan sama. Taseelle kertynyt poistoero kuitenkin parantaa omavaraisuusastetta, koska sitä laskettaessa oma pääoma oikaistaan taseen poistoerolla, jolloin tunnusluvusta tulee parempi.

Taulukosta 10 huomataan myös, että ajalla 2023–2025 taseen menojäännöksien ero on 23 046,16 euroa, joka on huomattava ero ja hyvä ottaa huomioon poistoja suunnitellessa. Myös sumupoistojen määrissä on eroa jopa 17 527,33 euroa, mutta poistoeroa on myös kirjattu saman verran. Sitä voi myöhemminä kausina purkaa käyttöön tulosta parantamaan. EVL:n mukaiset maksimipoistot on helppo toteuttaa, mutta tällöin ei ole mahdollisuutta kerryttää poistoeroa. Yritys X Oy:n tulos on ollut hyvä ja nousussa vuodesta 2020 alkaen, joten poistoeron purulle ei välttämättä olisi tarvetta, ellei eteen tule tilikautta, jolloin tulos on heikko ja vaatisi parannusta.

Alla taulukossa 11 on kuvattu vielä tarkemmin teollisuusrakennuksen poistoprosentin vaikutusta 12 vuoden aikana. Kun Yritys X Oy:n poistot on tehty EVL:n maksimin eli 7 % mukaan, on menojäännös pienentynyt 37 505,48 euroa enemmän kuin 5 % poistoissa ja poistojen tulosrasitus on ollut sen verran suurempi. Eron määrä on 12,2 % suhteutettuna vuoden 2022 menojäännökseen, joten se on huomattava. Tulosvaikutus näkyy parhaiten ensimmäisinä vuosina, jolloin poistettava menojäännös on vielä suuri. Mitä suurempi hyödykkeen menojäännös tai hankintameno on, sitä tärkeämpää on

suunnitella sen poistoja, koska poistojen tulosvaikutus on silloin merkittävä. Tämä laskelma ei ota huomioon hyödykkeen taloudellista pitoaikaa eikä suurinta sallittua poistoaikaa, vaan se vain havainnollistaa poistoprosentin vaikutusta poistojen määrään vuosittain.

Taulukko 11 Poistoprosenttien vertailu, teollisuusrakennus.

Rakennukset ja rakennelmat (7 % tai 5 % menojäännöspoisto)				
(Teollisuusrakennus)				
Menojäännös 2022: 308 018,33			Menojäännös 2022: 308 018,33	
	7 %		5 %	
Vuodet	Poisto	Menojäännös	Poisto	Menojäännös
2023	21 561,28	286 457,05	15 400,92	292 617,41
2024	20 051,99	266 405,05	14 630,87	277 986,54
2025	18 648,35	247 756,70	13 899,33	264 087,22
2026	17 342,97	230 413,73	13 204,36	250 882,85
2027	16 128,96	214 284,77	12 544,14	238 338,71
2028	14 999,93	199 284,84	11 916,94	226 421,78
2029	13 949,94	185 334,90	11 321,09	215 100,69
2030	12 973,44	172 361,45	10 755,03	204 345,65
2031	12 065,30	160 296,15	10 217,28	194 128,37
2032	11 220,73	149 075,42	9 706,42	184 421,95
2033	10 435,28	138 640,14	9 221,10	175 200,85
2034	9 704,81	128 935,33	8 760,04	166 440,81
...				
Yhteensä	179 083,00	128 935,33	141 577,52	166 440,81
Ero menojäännöksessä		37 505,48	Tase-arvo sula hitaammin 5 % poistossa	
Ero poistoissa		-37 505,48	Poistot pienemmät 5 % poistoissa	

Yllä taulukossa 11 havainnollistuu tehtävät poistot vuosittain, esimerkiksi vuonna 2023 seitsemän prosentin poisto on 21 561,28 euroa ja viiden prosentin poisto vain 15 400,92 euroa. Ero on aluksi huomattava, mutta pienenee menojäännöksen pienentyessä.

Poistoprosentin vaikutusta tutkittiin myös Yritys X Oy:n koneiden, laitteiden sekä paketti- ja kuorma-autojen osalta alla taulukossa 12. EVL:n maksimin mukaisten 25 % poistojen menojäännös on 2 760,26 euroa pienempi ja poistot on tehty yhtä paljon suurempina. Eron määrä on vain 3,7 % suhteutettuna se vuoden 2022 menojäännökseen. Tässä huomataan, että vuosikohtainen vaikutus ei ole

lopulta kovin suuri, koska menojäännös ei ole yhtä merkittävä kuin yllä taulukossa 11 kuvatussa teollisuusrakennuksessa. Poistojen tulosvaikutuksien erot näkyvät parhaiten ensimmäisinä poistovuosina, jolloin poistettava menojäännös on vielä suurempi. Mitä pienempi menojäännös tai hankintameno, sitä pienempinä poistoprosenttien erot näkyvät vuosittaisissa poistoissa. Tässä tapauksessa koneissa ja laitteissa EVL:n maksimista poikkeaminen lisää kirjaustyötä eikä tuo merkittäviä hyötyjä.

Taulukko 12 Poistoprosenttien vertailu, koneet ja kalusto.

Koneet ja kalusto (25 % tai 20 % menojäännöspoisto)				
(Koneet, laitteet, paketti- ja kuorma-autot)				
Menojäännös 2022: 74 514,82			Menojäännös 2022: 74 514,82	
	25 %		20 %	
Vuodet	Poisto	Menojäännös	Poisto	Menojäännös
2023	18 628,71	55 886,12	14 902,96	59 611,86
2024	13 971,53	41 914,59	11 922,37	47 689,48
2025	10 478,65	31 435,94	9 537,90	38 151,59
2026	7 858,98	23 576,95	7 630,32	30 521,27
2027	5 894,24	17 682,72	6 104,25	24 417,02
2028	4 420,68	13 262,04	4 883,40	19 533,61
2029	3 315,51	9 946,53	3 906,72	15 626,89
2030	2 486,63	7 459,90	3 125,38	12 501,51
2031	1 864,97	5 594,92	2 500,30	10 001,21
2032	1 398,73	4 196,19	2 000,24	8 000,97
2033	1 049,05	3 147,14	1 600,19	6 400,77
2034	786,79	2 360,36	1 280,15	5 120,62
...				
Yhteensä	72 154,46	2 360,36	69 394,20	5 120,62
Ero menojäännöksessä		2 760,26	Tase-arvo sula hitaammin 20 % poistossa	
Ero poistoissa		-2 760,26	Poistot pienemmät 20 % poistoissa	

Toisaalta jos poistot tekee alle EVL:n maksimin, on mahdollista kerryttää poistoeroa ja hyllypoistoa, jota voidaan hyödyntää tuloksen ja verotuksen säätelyksi myöhempinä vuosina. Se saattaa olla turhaa, jos yrityksen tulos on tasainen ja hyvä. Alla taulukossa 13 on kuitenkin havainnollistettu poistoeroa ja sen purkua sekä hyödykkeen myynnin vaikutuksia tulokselle ja taseelle.

Taulukko 13 Poistoero ja sen purkaminen sekä hyödykkeen myynti.

Poistoero & hyödykkeen myynti				
Rivi	Vuoden 2023 tapahtumat:	Ennustelaskelmat 2023 ->		
		2022	2023	2024
D	2023: Tilikauden tulos on hyvä, mutta sen verotusta halutaan pienentää.			
A	2023: Hyödykkeen myynti, josta on kertynyt myyntivoittoa (muut tuotot).			
C	2023: Poistoeron lisäys (pienentää hyvää tulosta & myyntivoittoa, näin myös maksettavia veroja).			
Vuoden 2024 tapahtumat:				
D	2024: Tilikauden tulos on heikko, joten sitä halutaan parantaa.			
B	2024: Hyödykkeen myynti, josta on aiheutunut myyntitappiota (muut kulut).			
C	2024: Poistoeron vähennys (parantaa tulosta & keventää myyntitappion negatiivista tulosvaikutusta).			
Rivi	TULOS			
A	Liiketoiminnan muut tuotot (myyntivoitot)	0,00	5 000,00	0,00
	Suunnitelman mukaiset poistot	-69 027,98	-49 303,24	-23 437,22
B	Liiketoiminnan muut kulut (myyntitappiot)	0,00	0,00	-1 000,00
	Tilinpäätössiirrot			
C	Poistoeron muutos	0,00	-7 308,01	7 308,01
	TASE			
	VASTAAVAA			
	<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>			
	Liikearvo (5 v tasapoistot)	22 750,00	0,00	0,00
	Maa- ja vesialueet (ei poistoja) (Yritystontti)	14 298,06	14 298,06	14 298,06
	Rakennukset ja rakennelmat (7 % menojäännöspoisto) (Teollisuusrakennus)	308 018,33	286 457,05	266 405,05
	Koneet ja kalusto (25 % menojäännöspoisto) (Koneet ja laitteet) (Kuorma- ja pakettiautot)	74 514,82	55 886,12	41 914,59
	PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	419 581,21	356 641,23	322 617,70
	VASTATTAVAA			
	<u>OMA PÄÄOMA</u>			
	Osakepääoma	5 000,00	5 000,00	5 000,00
	Ed. tilik. voitto (tappio)	313 951,97	562 213,00	827 890,76
D	Tilikauden voitto (tappio)	297 061,03	314 477,76	179 235,06
	OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	616 013,00	881 690,76	1 012 125,82
	<u>TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ</u>			
E	Poistoero	0,00	7 308,01	-7 308,01

* Poistoero vuonna 2023, taulukon 10 mukaisesti.

2024: Poistoeron purku nollaa myyntitappion vaikutuksen ja sen loppuosaa parantaa vielä kauden tulosta.

* jos osinkoa jaetaan saman verran kuin vuonna 2022: 48 800e

*huomioiden myyntivoiton, sumupoiston ja poistoeron

Heikko tulos näkyy oman pääoman kehityksessä ja liikevoittoprosentissa.

Poistoeron lisäys vaikuttaa omavaraisuusasteen.

Yllä taulukosta 13 nähdään, että vuoden 2023 ennustelaskelmassa kauden tulos on hyvä, liikevaihto on pysynyt vuoden 2022 tasolla. Lisäksi jos jokin hyödyke myydään ja siitä muodostuu myyntivoittoa, kasvattaa se tulosta edelleen. Sumupoistot on päätetty tehdä alle EVL:n maksimin, mutta verotuksessa ne tehdään maksimin mukaan. Näiden erosta tulee tehdä poistoeron lisäys tuloslaskelmalle. Vuoden 2023 hyvää tulosta voidaan hieman säätää poistoeron lisäyksellä tuloslaskelman tilinpäätössiirtoihin (7 308,01 euroa), jolloin tulos pienenee ja näin myös maksettavat verot. Poistoero kertyy taseelle tilinpäätössiirtojen kertymään. Omavaraisuusastetta laskettaessa oma pääoma oikaistaan poistoerolla, jolloin se vaikuttaa tunnuslukuun positiivisesti.

Taulukosta 13 nähdään myös vuoden 2024 ennustelaskelma, jossa kauden tulos on heikentynyt huomattavasti. Liikevaihto on ollut 150 000 euroa pienempi verrattuna vuoteen 2023. Lisäksi myyntitappiota on aiheuttanut hyödykkeen myynti, joka pienentää tulosta edelleen 1 000 eurolla. Jos heikko tulos uhkaa laskea taseen omaa pääomaa tai viedä sen miinukselle, tulosta voidaan parantaa taseelle kertynyttä poistoeroa purkamalla. Tässä tilanteessa koko vuoden 2023 kertynyt poistoero puretaan tulokselle tilinpäätössiirtoihin poistoeron vähennykseksi, tulosta parantamaan. Yritys X Oy:n oma pääoma on kuitenkin erittäin hyvällä tasolla, joten yksittäinen heikko vuosi ei välttämättä heikennä sitä merkittävästi. Heikompi tulos näkyy poistoeron vähennyksestä huolimatta huonompana liikevoittoprosenttina ja vaikuttaa oman pääoman kehitykseen negatiivisesti. Oma pääoma vaikuttaa myös omavaraisuusasteeseen sekä jakokelpoiseen omaan pääomaan negatiivisesti, joten myös osingonmaksukyky heikkenisi tässä tilanteessa.

Lisäksi tulee muistaa mahdollisuus hyllyttää verotuksen poistoja, eli tehdä verotuksen poistot sumupoistoja pienempinä tai jättää ne tekemättä kokonaan. Myöhempinä vuosina hyllytetyt poistoja voi purkaa kasvattamaan verotuksen poistoja, enintään EVL:n enimmäisrajaan asti. Hyllypoistojen purku suurentaa verotuksen poistoja ilman, että kertyy poistoeroa. Hyllypoistot tuleekin käyttää ensisijaisesti ennen poistoeron kirjaamista. Hyllypoistoa voi kuitenkin kertyä, vaikka taseessa olisi myös jo aiemmin kertynyttä poistoeroa.

Jos Yritys X Oy päättää hankkia hyödykkeen uutena, silloin kannattaa tutkia korotetun poiston kannattavuutta. On myös hyvä laskea, miten EVL:n maksimipoistot tai sitä pienempinä tehdyt sumupoistot vaikuttavat kokonaisuuteen. Alla taulukossa 14 on laskettu, miten erilaiset poistosuunnitelmat vaikuttaisivat tilikauden kokonaispoistoihin ja tasearvon sulamiseen.

Taulukko 14 Hyödykkeen hankinta ja sen poistosuunnitelman laadinta.

UUDEN HYÖDYKKEEN HANKINTA & SEN POISTOSUUNNITELMAN LAADINTA									
Koneet ja kalusto (EVL maksimi 25 %).									
Uusi robotti tuotantotyöhön, jonka käyttöönotto tapahtuu vuonna 2023.									
Hankintahinta:									
70 000,00									
Kannattaako poistot tehdä EVL maksimin mukaan, sitä pienempinä tai korotetuina poistoin?									
SÄÄNNÖNMUKAINEN POISTO			SUMUPOISTO + POISTOERO			KOROTETTU POISTO			
EVL maksimipoisto 25 %			Sumupoisto + poistoero 20 %			Korotettu poisto 50 %			
Vuosi	Poisto	Menojäännös	Poisto	Poistoeron muutos	Menojäännös	Poisto	Menojäännös	Poisto	Menojäännös
2023	17 500,00	52 500,00	14 000,00	3 500,00	56 000,00	35 000,00	35 000,00	*	
2024	13 125,00	39 375,00	11 200,00	1 925,00	44 800,00	17 500,00	17 500,00	*	
2025	9 843,75	29 531,25	8 960,00	883,75	35 840,00	8 750,00	8 750,00	*	
2026	7 382,81	22 148,44	7 168,00	214,81	28 672,00	2 187,50	6 562,50		
2027	5 537,11	16 611,33	5 734,40	-197,29	22 937,60	1 640,63	4 921,88		
2028	4 152,83	12 458,50	4 587,52	-434,69	18 350,08	1 230,47	3 691,41		
2029	3 114,62	9 343,87	3 670,02	-555,39	14 680,06	922,85	2 768,55		
2030	2 335,97	7 007,90	2 936,01	-600,04	11 744,05	692,14	2 076,42		
2031	1 751,98	5 255,93	2 348,81	-596,83	9 395,24	519,10	1 557,31		
2032	1 313,98	3 941,95	1 879,05	-565,07	7 516,19	389,33	1 167,98		
2033	985,49	2 956,46	1 503,24	-517,75	6 012,95	292,00	875,99		
2034	739,11	2 217,34	1 202,59	-463,48	4 810,36	219,00	656,99	*	

* Menojäännöksissä huomattavia eroja

Poistoeron lisäys 2023-2026 ajalla, jolloin 20 % sumupoistot jäävät määrällisesti pienemmiksi kuin EVL maksimipoistot. Tämän jälkeen poistoeron vähennys.

* 2023-2025 aikana 50 % korotettu poisto, jonka jälkeen 25% säännönmukainen poisto.

Yllä taulukossa 14 vertaillaan erilaisia poistosuunnitelmia, kun hankitaan uusi robotti tuotantotyötä tehostamaan. Robotin hankintahinta on 70 000 euroa ja sen käyttöönotto tapahtuu vuonna 2023, jolloin poistot tehdään täysimääräisinä. Kyseessä on uusi robotti, joten siitä voidaan tehdä korotetut poistot vielä vuosina 2023–2025. Tämän jälkeen poistot tulee tehdä säännönmukaisesti 25 % mukaan, koska korotetun poiston laki on voimassa vain verovuoden 2025 loppuun asti. Vaikka robotti otettaisiin käyttöön vasta tilikauden 2023 lopulla, voi siitä tehdä täydet poistot, koska kyseessä on pieni kirjanpitovelvollinen. Taulukko 14 havainnollistaa, että menojäännöksissä on huomattavia eroja eri

poistotapojen välillä. Laskelma havainnollistaa poistotapojen vaikutuksia, eikä ota kantaa pitoaikaan ja poistoaikaan. Vuonna 2034 (12. poistovuosi) pienin menojäännös on korotettujen poistojen suunnitelmassa ja suurin menojäännös on 20 % poistosuunnitelmassa, jolloin poistot tehdään alle EVL:n maksimin. Jos verotuksessa poistot on kuitenkin tehty EVL:n maksimipoistojen mukaan, kertyy 20 % sumupoiston ja verotuksen poiston erosta poistoeroa. Vuosina 2023–2026 tehdään poistoeron lisäys, jotta kirjanpidon kokonaispoisto ei jää alle EVL:n maksimin mukaisen verotuksen poiston. Vuodesta 2027 alkaen sumupoistot ovat vuosittain suuremmat kuin EVL:n maksimit verotuksessa, joten poistoeroa tulee vähentää, jotta sumupoistot eivät ylitä EVL:n asettamaa maksimimäärää.

Säännönmukainen 25 % poisto on helpointa toteuttaa, koska silloin ei kerry poistoeroa, jota tulisi kirjata erikseen. 20 % sumupoisto ja poistoeron lisäys ovat kuitenkin hyvä vaihtoehto, jos halutaan kerryttää poistoeroa taseelle tilinpäätössiirtojen kertymään. Kertynyt poistoero mahdollistaa sen purkamisen myöhemminä vuosina tulosta parantamaan. Poistoero toimii siis joustovarana, sitä purettaessa poistojen tulosvaikutus pienenee. Lisäksi poistoeron lisäys taseelle vaikuttaa omaan pääomaan positiivisemmin kuin korotetut poistot. Oma pääoma oikaistaan taseelle kertyneellä poistoerolla, jolloin taseen loppusummalla jaettava osuus on suurempi ja johtaa parempaan omavaraisuusasteeseen ja vakavaraisuuteen kuin korotetuissa poistoissa.

Taulukosta 14 myös huomataan, että taseen menojäännös sulaa selvästi hitaammin 20 % poistoissa kuin 25 % maksimipoistoissa. Korotetun poiston suunnitelmassa poiston määrä on noin puolet suurempi kahtena ensimmäisenä vuonna kuin muissa poistosuunnitelmissa, kun taas sen jälkeen poistot ovat yli puolet pienempiä, mitä muissa suunnitelmissa. Korotettujen poistojen tulosvaikutus painottuu siis ensimmäiselle kahdelle vuodelle. Menojäännös korotetuissa poistoissa on kuitenkin pienin vuonna 2034, joten poistotapa on verrattain nopea. Jos hyödyke myydään tässä vaiheessa, on siitä saatava myyntivoitto suurin verrattuna muihin poistosuunnitelmiin, koska menojäännös on pienin. Toisaalta mitä pienemmät vuotuiset poistot ovat, sitä parempi on tulos ja näin myös liikevoittoprosentti.

Yritys X Oy: tulos on kasvanut huomattavasti vuodesta 2020 alkaen ja tulos on hyvä. Korotetut poistot voisivat olla mahdollinen vaihtoehto, koska hyvä tulos kestää sen tulosrasituksen ensimmäisenä kahtena vuonna. Paras vaihtoehto voisi olla kuitenkin EVL:n maksimipoiston mukainen poistosuunnitelma, jolloin ei aiheudu lisätyötä poistoeron kirjaamisesta tai korotetun poiston poistoprosentin muutoksista kesken poistoajan. Jos kuitenkin maksettavia veroja halutaan pienentää, on korotettu poisto hyvä tehdä vielä vuosina 2023–2025. Yrityksen tulos on kehittynyt hyvin ja oli oikein hyvä vuonna 2022, joten voidaan nähdä tuloksen kestävän korotetut poistot myös jatkossa.

Poistoja suunnitellessa on hyvä ottaa huomioon myös menot, joita voi aktivoida taseelle ja jaksottaa ne kuluiksi poistoina niiden vaikutusaikana. Kuluvat ja vastikkeellisesti hankitut hyödykkeet tulee aina aktivoida taseelle, mutta osa aineettomista hyödykkeistä on sellaisia, että niillä ei ole aktivointivelvoitetta, mutta ne voidaan aktivoida, jos ne tuottavat tuloa useampana vuonna. Jos Yritys X Oy tekee perusparannuksia teollisuusrakennuksensa tuotantotiloihin, tulee se aktivoida taseelle. Alla taulukossa 15 havainnollistuu aktivoinnin ja jaksotuksen vaikutus tulokselle ja taseen menojäännökseen.

Taulukko 15 Perusparannuksen aktivointi menojäännöstä korottamaan.

PERUSPARANNUSMENOJEN AKTIVOINTI				
Teollisuusrakennuksen tuotantotilojen perusparannus vuonna 2023.				
Jos perusparannus aktivoidaan taseelle omaksi poistosuunnitelmakseen pitkävaikutteisiin menoihin, tulee se poistaa tasapoistoin, yleisesti viidessä vuodessa.				
Tässä tapauksessa perusparannusmenot aktivoidaan taseelle rakennuksen arvoa korottamaan, joten poistot tehdään rakennuksen poistosuunnitelman mukaisesti.				
Rakennukset ja rakennelmat (7 % menojäännöspoisto)				
Teollisuusrakennus 2022:				308 018,33
Perusparannusmenot (2023) yhteensä:				25 000,00
Korotettu menojäännös:				333 018,33
Taseen menojäännös ennen perusparannusta, 7 % poisto:			Taseen menojäännös + perusparannus, poisto 7 %:	
Vuosi	Poisto	Menojäännös	Poisto	Menojäännös
2023	21 561,28	286 457,05	23 311,28	309 707,05
2024	20 051,99	266 405,05	21 679,49	288 027,55
2025	18 648,35	247 756,70	20 161,93	267 865,62
2026	17 342,97	230 413,73	18 750,59	249 115,03
2027	16 128,96	214 284,77	17 438,05	231 676,98
2028	14 999,93	199 284,84	16 217,39	215 459,59
2029	13 949,94	185 334,90	15 082,17	200 377,42
2030	12 973,44	172 361,45	14 026,42	186 351,00
2031	12 065,30	160 296,15	13 044,57	173 306,43
2032	11 220,73	149 075,42	12 131,45	161 174,98
2033	10 435,28	138 640,14	11 282,25	149 892,73
2034	9 704,81	128 935,33	10 492,49	139 400,24
Poistot ovat suuremmat menojäännöksen kasvaessa.			Taseen menojäännös on suurempi, se sulaa hitaammin.	

Yllä taulukossa 15 nähdään, että teollisuusrakennuksen menojäännös on 308 018,33 euroa vuonna 2022. Teollisuusrakennuksen tuotantotiloihin tehtävä remontti luetaan perusparannukseksi, koska se tehostaa tuotantoa ja parantaa rakennusta entisestään. Remontin perusparannusmenot ovat yhteensä 25 000 euroa ja ne päätetään aktivoida osaksi teollisuusrakennuksen menojäännöstä, eli siitä ei tehdä erillistä poistokohdetta ja -suunnitelmaa muihin pitkävaikutteisiin menoihin. Aktivointi kasvattaa rakennuksen menojäännöstä,

joten vuonna 2023 tehtävät poistot tapahtuvat suuremman menojäännöksen pohjalta. Tällöin poistojen määrä kasvaa, mutta taseen menojäännös kestää pidempään. Perusparannukset tulee aktivoida taseelle ja ne vaikuttavat positiivisesti hyödykkeen tasearvoon ja pidentävät poistojen veroja huojentavaa vaikutusta.

Kaikilla aineettomilla hyödykkeillä ei ole aktivointivelvoitetta, mutta jos aineeton hyödyke tuo tuloa useana vuonna, voi sen silloin aktivoida taseelle varovaisuuden periaatetta noudattaen. Silloin tulonodotukset tulee dokumentoida laskelmana tai budjettina, jotta aktivoinnille on todellinen peruste kirjanpitoaineistossa. Poikkeuksena toimivat vastikkeellisesti hankitut aineettomat hyödykkeet, jotka kirjanpitolain mukaan tulee aina aktivoida taseelle. Tällaisia ovat esimerkiksi patentit, lisenssit ja tavaramerkit. Muut kuin vastikkeellisesti hankitut aineettomat hyödykkeet voidaan siis myös aktivoida, jos sen useamman vuoden tulonodotus on perusteltavissa. Perusteltuja ovat esimerkiksi kehittämismenot ja muut pitkävaikutteiset menot. Pitkävaikutteinen meno voi olla esimerkiksi rakennukselle tehty merkittävä korjaus, jolle on tehty oma poistosuunnitelmansa. Myös esimerkiksi merkittävät tuotteen kehittämismenot voidaan aktivoida taseelle, jos kehitettävän tuotteen tulonodotus on useampia vuosia. Tällöin kehittämismenojen tulosrasitus jakautuu poistoina useammalle vuodelle. Alla olevan esimerkkilaskelman (taulukko 16) tuotekehitysmenot ovat merkittävän suuruiset, joten ne kannattaa aktivoida taseelle. Poistot voi tehdä tästä täysimääräisinä jo aktivointivuonna 2023. Tuotekehitysmenot voivat muodostua esimerkiksi konsultoinnista, tuotteen valmistusmateriaaleista ja kehitystyön palkkakuluista. Kulut tulee olla perusteltavissa laskelmin, joista tulee näkyä, millä perustein menot on allokoitu kyseisen tuotteen kehitykseen.

Taulukko 16 Kehitysmenojen aktivointi taseelle.

KEHITYSMENOJEN AKTIVOINTI TASEELLE		
Tuotekehitysmenot vuonna 2023:		
Konsulttipalvelut		1 500,00
Valmistusmateriaalit		2 500,00
Tuotekehityksen palkkamenot		5 600,00
		9 600,00
Tasapoisto viidessä vuodessa		
Vuosi	Poisto	Menojäännös
2023	1 920,00	7 680,00
2024	1 920,00	5 760,00
2025	1 920,00	3 840,00
2026	1 920,00	1 920,00
2027	1 920,00	0,00
Aktivointi: tulosvaikutus 1 920 e/vuosi		
Kertakuluna: tulosvaikutus 9 600 e/vuosi		

Yllä taulukossa 16 havainnollistuu aktivoinnin vaikutus tulokseen.

Tuotekehitysmenot olisivat 9 600 euroa vuodessa, jos ne vähennettäisiin kuluksi kerralla. Aktivointi jakaa tulosrasitusta viidelle vuodelle, jolloin poiston määrä jää vain 1 920 euroon vuodessa. Aktivointi pidentää tulosvaikutusta ja näin myös vaikutusta maksettaviin veroihin. Tulosvaikutuksen jakautuminen näkyy myös parempana liikevoittoprosenttina ja omavaraisuusasteena. Positiivinen vaikutus omaan pääomaan vaikuttaa esimerkiksi myös yrityksen kykyyn maksaa osinkoja. Poistosuunnitelmaa tehdessä on hyvä pysähtyä miettimään, ovatko jotkin kulut aktivoitavissa taseelle, jolloin ne voisi jaksottaa poistoina kuluksi pidemmällä ajanjaksolla.

4.2.2 Yhteenveto vertailun tuloksista

Empiirisessä osassa tutkittiin Yritys X Oy:n kannalta erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksia yrityksen tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin sekä arviotiin niiden kannattavuutta erilaisissa tilanteissa. Tämä luku kokoaa yhteen empiirisessä osiossa muodostuneita tutkimustuloksia.

Yritys X Oy:n sumupoistot ja verotuksen poistot on tehty vuoteen 2022 asti säännönmukaisina eli EVL:n maksimipoistoja mukaillen, jolloin ei kerry poistoeroa tai hyllypoistoja. EVL:n maksimien mukaiset sumupoistot ovat tyyppillisiä ja helppoja toteuttaa pienelle kirjanpitovelvolliselle. Tämä auttaa toimimaan myös oikean ja riittävän kuvan sekä varovaisuuden periaatteen mukaisesti. Poistot on tehty tavanomaiseen tapaan, joten siitä syystä oli erityisen kiinnostavaa ja hyödyllistä lähteä tutkimaan erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksia Yritys X Oy:n tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin.

Yritys X Oy:n tulos on ollut hyvä ja jatkuvassa kasvussa vuodesta 2020 alkaen, joten yrittäjän on hyvä tuntea keinoja, joilla pystyy vaikuttamaan tilikauden tulokseen ja maksettaviin veroihin. On hyvä tuntea näitä keinoja myös tilanteessa, jossa tulos heikkenee. Lisäksi pysyvät vastaavat muodostavat merkittävän osan yrityksen taseesta, joten on tärkeää kiinnittää huomiota niistä tehtävien poistojen suunnitteluun kirjanpidossa ja verotuksessa.

Yrityksen on hyvä tehdä poistosuunnittelua aina uuden tilikauden suunnitteluvaiheessa, hyödykkeen aktivoinnin hetkellä ja vuosittain ennen tilikauden päättymistä mahdollisten tilinpäätössiirtojen yhteydessä. Yrittäjä on ollut tähän asti mukana määrittämässä hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, mutta muilta osin kirjanpitäjä on hoitanut poistojen suunnittelun. Yrittäjän on hyvä itse tuntea poistojen säädökset ja mahdollisuudet, jotta voi itse osallistua paremmin poistojen suunnitteluun. Yritys X Oy:n pysyvät vastaavat muodostavat 43 % taseen arvosta ja niiden poistot vaikuttivat yrityksen tuloksella merkittävästi vuonna 2022, sumupoistojen osuus kaikista kuluista ennen rahoituseriä oli n. 14 %.

Poistoja suunnitellessa on hyvä muistaa asiat, joihin voi vaikuttaa kirjanpitolain ja elinkeinoverolain rajoissa. Esimerkiksi menojäännöspoistoissa poistoprosentti voi olla EVL:n maksimipoistojen mukainen tai sitä pienempi. Tasapoistojen poisto aika määräytyy taloudellisen pitoajan mukaan, jonka määrittämiseen yrittäjä voi vaikuttaa oikean ja riittävän kuvan rajoissa. Pitoaika perustuu yrittäjän näkemykseen hyödykkeen vaikutusajasta. Mitä pidempi taloudellinen pitoaika on, sitä pienempi on vuotuisen poiston tulosrasitus ja sitä useampana vuonna se vaikuttaa maksettaviin veroihin pienentävästi. Lisäksi tasearvo sulaa silloin hitaammin.

Tutkimuksen mukaan Yritys X Oy ei merkittävästi hyödy säännönmukaisista poistoista poikkeavasta poistosuunnitelmasta suurimmassa osassa tapauksia. Poistosuunnitelmat, joista muodostuu eroja kirjanpidon ja verotuksen välille, lisäävät suunnittelutyötä ja kirjanpidollista työtä. Esimerkiksi poistoero ja hyllypoisto ja niiden purkamiset hyödyttävät lähinnä silloin, kun tilikausien tulokset vaihtelevat merkittävästi esimerkiksi suhdannevaihteluiden tai jonkun kriisin takia. Yritys X Oy:n tulos on ollut pitkään hyvä ja jatkuvassa kasvussa, joten tuloksen ja verotuksen säätely poistoeron ja hyllypoiston avulla ei toisi merkittävää hyötyä, mutta ne on hyvä tiedostaa mahdollisuutena. Jos yrityksen tulosnäkökulma pysyy hyvänä, säännönmukaisista poistoista poikkeaminen tuo siis lähinnä lisätyötä. Toisaalta esimerkiksi tapauksessa, jossa pysyvän vastaavan myynti aiheuttaisi merkittävän myyntitappion, voisi sen tulosvaikutusta netottaa poistoeroa purkamalla.

Empiirisen osan taulukossa 10 vertailtiin eri poistoprosenttien vaikutusta menojäännöksiin ja sumupoistoihin ja huomattiin, että tulosvaikutukset olivat sitä merkittävämmät, mitä suurempi on hyödykkeen hankintameno tai sen menojäännös. Yritys X Oy:n kannattaa harkita menojäännöspoistojen poistoprosentin suuruutta etenkin silloin, jos hyödykkeen hankintameno on merkittävän suuri. Tällöin pienempi poistoprosentti vähentäisi tulosrasitusta ja taseen menojäännös sulaisi hitaammin. Hankintamenon jakautumista tilikausille kannattaa miettiä: halutaanko se jaksottaa nopeasti tulosta rasittaen ja verotusta huojaen vai hitaammin?

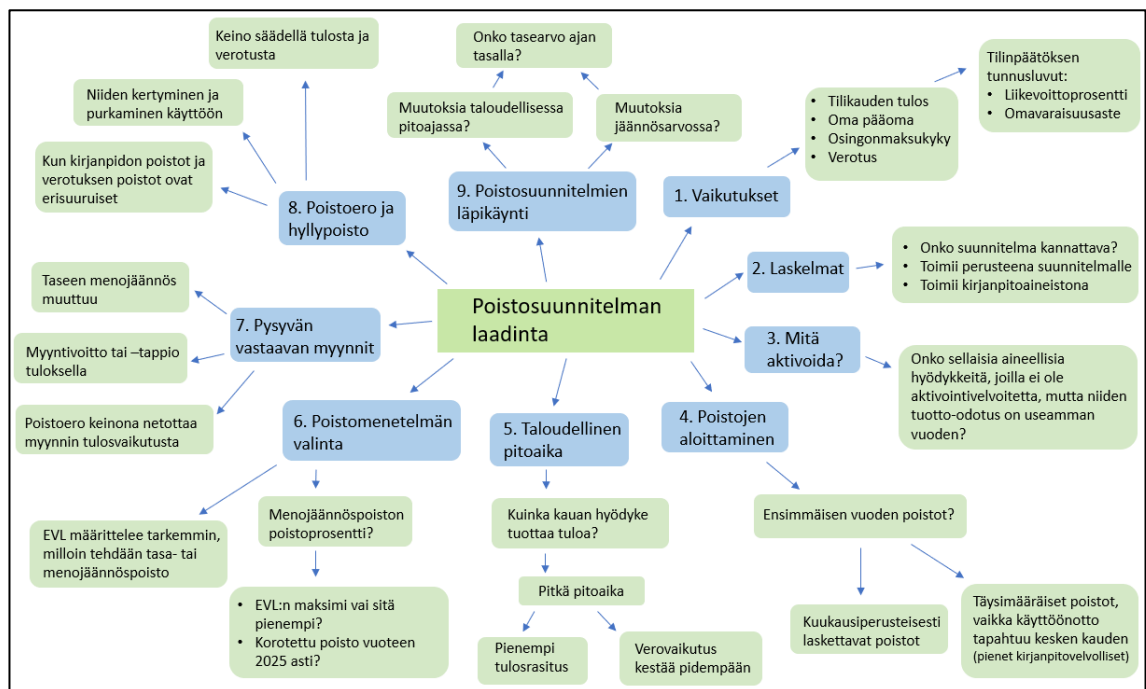
Kertyvä poistoero antaa tarvittaessa joustovaraa tuloksen ja verotuksen säätelyyn myöhemmin vuosina. Tästä on hyötyä, jos näkymissä on heikompi vuosi, jolloin tulosta olisi hyvä pystyä hieman parantamaan. Lisäksi poistoeron lisäys taseelle vaikuttaa omaan pääomaan positiivisemmin kuin korotetut poistot. Oma pääoma oikaistaan taseelle kertyneellä poistoerolla, jolloin taseen loppusummalla jaettava osuus on suurempi ja johtaa parempaan omavaraisuusasteeseen ja vakavaraisuuteen. Yritys X Oy:n oma pääoma oli erittäin hyvällä tasolla vuonna 2022, joten yksittäinen heikko vuosi ei vielä heikennä sitä merkittävästi. Heikko tulos näkyy kuitenkin huonompana liikevoittoprosenttina ja vaikuttaa oman pääoman kehitykseen negatiivisesti. Oma pääoma vaikuttaa myös omavaraisuusasteeseen sekä jakokelpoiseen omaan pääomaan negatiivisesti, jolloin myös osingonmaksukyky heikkenee. Heikon tuloksen vaikutukset ovat merkittävät, joten on tärkeää tuntea keinot, jolla sitä saisi mahdollisesti parannettua.

Yritys X Oy:ta voisi hyödyttää korotetut poistot ja uusien aktivointien suunnittelu ennen uuden tilikauden alkua. Empiirisen osion taulukossa 14 havainnollistui korotetut poistot. Uutena hankitun hyödykkeen poistot ovat kahtena ensimmäisenä vuonna suuremmat kuin säännönmukaisissa poistoissa, jolloin verovaikutus kohdistuisi eniten kahteen ensimmäiseen vuoteen. Yritys X Oy:n tulos on ollut hyvä, joten se kestäisi varmasti hyvin myös jatkossa suuret korotetut poistot ja hyötyisi samalla maksettavien verojen pienenemisestä.

Yritys X Oy:n on hyvä miettiä suunnitelmissaan, onko sillä jotain aktivoitavaa ja miten poistot kannattaa aloittaa. Perusparannukset tulee aina aktivoida taseelle. Jos kehitysmenot ovat merkittävän suuruiset ja tuottavat tuloa useampana vuonna, kannattaa ne aktivoida taseelle. Poistot voi tehdä jo aktivointivuonna täysimääräisinä, kun kyseessä on pieni kirjanpitovelvollinen. Aktivoinnissa tulosrasitus jakautuu useammalle tilikaudelle, joka näkyy parempana tuloksena, liikevoittoprosenttina ja omavaraisuusasteena. Positiivinen vaikutus omaan pääomaan vaikuttaa myös yrityksen kykyyn maksaa osinkoja.

Lisäksi ennen tilikauden loppua on hyvä tarkastaa tasearvojen ajantasaisuus ja käydä läpi poistosuunnitelmia kokonaisuudessaan. Onko esimerkiksi

hyödykkeiden jäännösarvoissa tai taloudellisessa pitoajassa tapahtunut muutoksia, joita tulisi huomioida poistosuunnitelmissa. Lisäksi poistot voidaan tehdä aktivointivuonna joko täysimääräisinä tai kuukausiperusteisesti, jos aktivointi tapahtuu kesken tilikautta. Täysimääräiset poistot pienentävät tilikauden tulosta ja maksettavia veroja enemmän kuin kuukausikohtaiset poistot. Työn oheistuotoksena syntyi poistosuunnittelun työkalu, jota kaikki yritykset voivat hyödyntää. Alla kuvassa 2 mind map, joka koostaa poistosuunnitelman laadinnan pääkohdat 1–9.

Kuva 2 Mind map: Poistosuunnittelun työkalu.

Kaikki kuvan 2 mind mapin kohdat on hyvä käydä läpi aina poistoja suunnitellessa. Mind map tuo esiin huomioitavia näkökulmia, jotka helpottavat poistojen suunnittelua ja toimivat muistutuksena eri keinoista luoda poistosuunnitelma ja vaikuttaa sen avulla tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin. Mind map on koottu tämän opinnäytetyön teoriaosan ja empiirisen osan havaintojen perusteella, mutta sitä voivat hyödyntää yrityskoosta huolimatta kaikki yrittäjät, jotka ovat kiinnostuneita poistojen suunnittelusta osana yritystalouden suunnittelua.

5 Johtopäätökset

Poistot ovat kirjanpidollinen erä, joka jaksottaa taseen pysyvissä vastaavissa olevan hyödykkeen kulut sen taloudelliselle vaikutusajalle, eli ajalle, jona se tuottaa tuloa. Poistoja ohjaa kirjanpitolaki ja laki elinkeinotulon verotuksesta, ja niiden säännösten rajoissa poistojen määriin ja poistoaikoihin voidaan vaikuttaa. Poistojen poistovuosia ja vuotuisia määriä voidaan jossain määrin säätää. Näiden säätelyiden ansiosta on mahdollista vaikuttaa tilikauden tulokseen, maksettaviin veroihin ja tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Poistojen suunnittelua voidaan käyttää siis vaikutuskeinona uutta tilikautta suunniteltaessa, hyödykkeen aktivointihetkellä ja vuosittain ennen tilikauden päättymistä. Poistojen suunnittelu on hyvä ottaa osaksi tilikauden suunnittelua, etenkin jos pysyvät vastaavat muodostavat merkittävän osan taseen loppusummasta. Silloin niistä tehtävät poistot vaikuttavat merkittävästi tuloslaskelmalla. Erilaisilla poistosuunnitelmissa on erilaiset vaikutukset useampaan kirjanpidon erään, joten niiden kirjanpitokäsittelyt on hyvä tuntea, jotta suunnittelua voi tehdä aina yrityksen sen hetkisen tilanteen ja ennusteiden mukaan, on tulos sitten heikompi tai parempi.

Syitä tuloksen säätelyyn on useita. Tuloksen pienentämisen takana on halu pienentää maksettavia veroja ja tuloksen parantamisen takana on halu näyttää tulos ja sen kautta liikevoittoprosentti ja kannattavuus sekä omavaraisuusaste ja vakavaraisuus parempina. Hyvä tulos näkyy myös osingonmaksukyvyssä. Myös esimerkiksi yrityskaupan tai lainan hakemisen yhteydessä säätelystä voi olla hyötyä.

Opinnäytetyön toimeksiantajayrityksen (Yritys X Oy) tulos on ollut hyvä ja jatkuvassa kasvussa. Yrittäjä halusi selvittää, onko pysyvien vastaavien poistoja kannattavaa tehdä poiketen EVL:n määrittämistä maksimimääristä. Haluttiin myös selvittää, mitä eri poistomahdollisuuksia on olemassa. Kannattaako kirjanpidon poistot tehdä erisuuruksina kuin verotuksen poistot ja onko muita poistomahdollisuuksia, joista yrittäjän olisi hyvä tietää? Työn tarkoituksena oli

tuoda yhteen erilaisia keinoja muodostaa poistosuunnitelmia ja arvioida niiden kannattavuutta Yritys X Oy:n kannalta.

Opinnäytetyö eteni teoriaosuudesta empiiriseen osioon. Teoriaosion luvussa kaksi käsiteltiin poistoja kirjanpidon ja verotuksen näkökulmista sekä poistosuunnitelman laatimista. Luvussa kolme perehdyttiin eri poistosuunnitelmien vaikutuksiin tilikauden tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin. Tutkittiin muun muassa aineettomien hyödykkeiden aktivoinnin mahdollisuutta, korotettuja poistoja, poistoprosentteja, hyllypoistoja, poistoeron kertymistä ja purkamista sekä hyödykkeiden myyntien tulosvaikutusta. Teoriaosiota seurasi empiirinen osa, joka koostui toimeksiantoyrityksen poistosuunnitelman analyysistä ja vertailulaskelmista, jotka havainnollistivat erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksia tilikauden tulokseen, verotukseen ja tilinpäätöksen tunnuslukuihin. Vertailulaskelmien pohjalta analysoitiin, onko poistosuunnitelma kannattava Yritys X Oy:n kannalta.

Tutkimuksen tuloksista ilmeni, että säännönmukaisista poistoista poikkeaminen tuo harvemmissa tapauksissa merkittävää lisähyötyä Yritys X Oy:lle. Niistä poikkeaminen aiheuttaa eroja kirjanpidon ja verotuksen poistojen välille, kuten poistoeroa tai hyllypoistoa. Säännönmukaisista poistoista poikkeaminen vaatii suunnittelua ja erojen kirjanpitokäsittelyt aiheuttavat lisätyötä.

Säännönmukaisista poistoista poikkeaminen voi olla Yritys X Oy:n kannalta kannattavaa kuitenkin silloin, kun hyödykkeen hankintahinta on merkittävän suuruinen, jolloin EVL:n maksimääriä pienemmät poistot näkyvät pienempänä tulosrasituksena ja menojäännöksen hitaampana sulamisena.

Säännönmukaisista poistoista poikkeaminen voi olla kannattavaa myös silloin, kun uuden koneen tai laitteen hankinnasta tehdään korotetut poistot vuoteen 2025 asti, johon asti korotettujen poistojen laki on voimassa. Kahtena ensimmäisenä poistovuonna poistot olisivat säännönmukaisia poistoja selvästi suuremmat, jolloin niiden maksettavaa veroa huojentava vaikutus on suurimmillaan. Yritys X Oy:n tulos on ollut hyvä ja selvässä kasvussa, joten yrityksen tulos varmasti kestäisi korotetut poistot. Säännönmukaisista poistoista poikkeaminen voi olla hyödyksi myös silloin, kun halutaan kerryttää poistoeroa

tulevilla tilikausille purettavaksi. Esimerkiksi pysyvän vastaavan myynti voi aiheuttaa myyntitappiota, jolloin sen tulosvaikutusta halutaan netottaa poistoeroa purkamalla. Kertyvä poistoero antaa tarvittaessa joustovaraa tuloksen ja verotuksen säätelyyn myöhempinä vuosina. Jos näkymissä on heikompi vuosi, voi olla tarve parantaa sen tulosta poistoeroa purkamalla. Heikko tulos näkyy liikevoittoprosentissa, oman pääoman kehityksessä, omavaraisuusasteessa ja osingonmaksukyvyssä, joten on monia tärkeitä syitä pystyä parantamaan heikkoa tulosta.

Yritys X Oy:n olisi hyvä suunnitella poistoja säännöllisesti osana uuden tilikauden suunnittelua, hyödykettä aktivoitaessa ja tilikauden päätteeksi. Poistojen suunnittelu tulisi tehdä osana muuta yritystalouden suunnittelua, koska sillä voi olla merkittäviäkin vaikutuksia yrityksen tulokseen, verotukseen ja tunnuslukuihin. Etenkin jos näkymissä on heikko vuosi, tulisi poistoja suunnitella enemmän, jotta poistot eivät laskisi tulosta liikaa. Suunnittelun yhteydessä on tärkeää miettiä, onko jotain aktivoitavaa, kuten kehitysmenoja tai peruserävarauksia. Lisäksi hankintamenon suuruutta ja siitä tehtävien poistojen määrää tulee tarkastella. Suuret poistot voivat rasittaa tulosta turhan paljon.

Yritys X Oy:n toimitusjohtaja aikoo ottaa poistosuunnittelun vahvemmin osaksi yritystalouden suunnittelua. Hän tulee hyödyntämään tutkimuksen ohella muodostunutta poistosuunnittelun työkalua (mind map, kuva 2) aina uutta tilikautta suunnitellessa. Sen avulla on helppoa edistää poistojen suunnittelua aina vaihe vaiheelta ja muistella, mitä vaihtoehtoja ja huomioon otettavaa on. Lisäksi hän tulee hyödyntämään vertailulaskelmia ideapakkina toteuttaa poistosuunnittelua. Vertailulaskelmat antavat käytännönläheisesti ja ymmärrettävästi kuvan erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksista tulokseen, menojäännöksiin ja tunnuslukuihin.

Työn aihe on ajankohtainen kaikille yrityksille, joilla on taseella pysyviä vastaavia. Poistoja olisi hyvä suunnitella ainakin kerran vuodessa, uutta tilikautta suunnitellessa. Tilikauden lopuksi on myös tärkeää katsoa, ovatko tasearvot todellisia ja miettiä vielä, miten verotuksen poistot tehdään. Tämä opinnäytetyö toimii hyvänä pohjana lähteä suunnittelemaan poistoja, joko

ohjeena tai muistutuksena erilaisista poistotavoista. Poistosuunnittelun työkalu (mind map, kuva 2) on siinä hyvänä apuna. Lisäksi kaikki yritykset voivat hyödyntää poistosuunnitelmia ja niistä tehtyjä vertailulaskelmia näkökulmina poistosuunnittelussaan. Pienten kirjanpitovelvollisten on hyvä myös huomioida mahdolliset pienten kirjanpitovelvollisten huojennukset. Lisäksi tulee ottaa huomioon kyseisen yrityksen taloudellinen tila ja sen tavoitteet: millainen poistosuunnitelma on kannattava sen näkökulmasta? Jotkin poistotavat aiheuttavat lisätyötä, joka kannattaa ottaa huomioon myös suunnittelussa. Onko suunnitelman tulos- ja verovaikutus tarpeeksi merkittävä suhteessa poistotavan aiheuttamaan lisätyöhön?

Työn teoriaosassa on käytetty laajasti erilaisia lähteitä: viranomaisohjeita, lakeja, ammattilehtien artikkeleita ja ammattikirjallisuutta. Lähteet ovat harkittuja ja ajantasaisia, joihin teoria ja sitä myöden myös empiirinen osa perustuvat. Työssä esitetyn lisäksi poistoeroa ja sen hyötyjä voisi tutkia vielä tarkemmin. Tässä työssä siitä puhutaan lähinnä keinona säädellä tilikauden tulosta, mutta sen kokonaisvaikutuksia voisi tutkia vielä laajemmin useamman tilikauden ajan.

Opinnäytetyön tekeminen eteni tasaisesti, mutta empiiriseen osioon siirryttäessä työ eteni nopeammin. Työn tavoitteena oli vertailla erilaisten poistosuunnitelmien vaikutuksia ja kannattavuutta Yritys X Oy:n kannalta, työn tavoite toteutui hyvin. Empiirinen osuus oli mielenkiintoinen ja aidosti hyödyllinen. Yritys X Oy:n poistot on tehty säännönmukaisesti vuoteen 2022 asti, joten työ antoi paljon uusia vaihtoehtoja toteuttaa poistot ja poistosuunnitelmien vertailu auttoi hahmottamaan, mikä on Yritys X Oy:n näkökulmasta kannattavaa. Erilaisten poistosuunnitelmien analysointi ja vertailu oli työssä mielenkiintoisinta ja antoisinta. Aluksi oli haastavaa päättää, miten lähteä toteuttamaan empiirisen osan vertailulaskelmia. Päädyin rajaamaan laskelmiin vain ne tuloksen ja taseen tiedot, jotka ovat poistosuunnittelun kannalta merkittäviä, kuten sumupoisto, poistoero ja pysyvät vastaavat. Lisäksi laskelmissa havainnollistui suunnitelmien vaikutukset tulokseen, taseen menojäännökseen, liikevoittoprosenttiin ja omavaraisuusasteeseen. Tutkimuksen tulokset on koottu yhteenvetokappaleeseen, jossa havainnollistuu

tuloksien hyödynnettävyys toimeksiantajayrityksen poistosuunnitteluun. Empiirisen osion tulokset pohjautuvat teoriaosion tietoon, joiden lähteet ovat ajankohtaisia ja harkittuja. Tutkimuksen tuloksia voidaan pitää näin myös luotettavina.

Lähteet

Alma Talent 2023. Liiketulos ja liiketulosprosentti. Viitattu 15.8.2023.
<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/kannattavuus/liiketulos-ja-liiketulos-prosentti/>

Alma Talent 2023. Omavaraisuusasteprocentti. Viitattu 4.8.2023.
<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti/>

Hautamäki P. 2022. 10 keinoa vaikuttaa yrityksesi tulokseen. Accountor.com. Viitattu 8.8.2023. <https://www.accountor.com/fi/finland/artikla/yrityksen-tulos>

Karumaa P. & Sorsavirta K. 2023. Poistot yrityksen verotuksessa. Aldersound.fi. Viitattu 8.7.2023.
<https://www.aldersound.fi/blogi-poistot-yrityksen-verotuksessa/>

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336 (KPL). Viitattu 14.8.2023.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Kirjanpitolautakunta (KILA) 1995. Kirjanpitolautakunnan lausunto 1318/6.2.1995 poistoerojen netotuksesta. Viitattu 16.8.2023.
https://www.edilex.fi/verohallinnon_ohjeet/ohje19950405.html

Kirjanpitolautakunta (KILA) 2007. Kirjanpitolautakunnan lausunto 1795/13.2.2007. Oikean poistomenetelmän valinnasta yksittäistapauksessa. Viitattu 9.8.2023. <https://www.edilex.fi/kila/20071795>

Kirjanpitolautakunta (KILA) 2007. Kirjanpitolautakunnan yleisohje suunnitelman mukaisista poistoista 16.10.2007. (KILA yleisohje 2007). Saatavilla osoitteessa kirjanpitolautakunta.fi. Viitattu 24.8.2023.
<https://kirjanpitolautakunta.fi/haku?q=poistot>

Koivisto J. & Varonen S. 2021. Poistot elinkeinoverotuksessa. Vero.fi. Viitattu 11.8.2023. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/102183/poistot-elinkeinoverotuksessa/>

Koponen S. 2020. Korotetut poistot vuosille 2020–2023. Tilisanomat.fi. Viitattu 3.8.2023. <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/korotetut-poistot-vuosille-2020-2023>

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360 (EVL). Viitattu 21.7.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>

Leppiniemi J. 2007. Myyntivoittojen ja -tappioiden kirjanpito- ja verotuskäsittely. Tilisanomat.fi. Viitattu 21.8.2023. <https://tilisanomat.fi/yleiset/myyntivoittojen-ja-tappioiden-kirjanpito-ja-verotuskasittely>

Leppiniemi J. 2012. Pienen kirjanpitovelvollisen huojennukset. Tilisanomat.fi. Viitattu 31.7.2023. <https://tilisanomat.fi/kirjanpito-ja-verotus/pienen-kirjanpitovelvollisen-huojennukset>

Leppiniemi J. 2017. Poistot kirjanpidossa ja verotuksessa: milloin täysią poistoja on ja ei ole järkevää tehdä? Tilisanomat.fi. Viitattu 27.7.2023. <https://tilisanomat.fi/kirjanpito/poistot-kirjanpidossa-ja-verotuksessa-millointaysia-poistoja-on-ja-ei-ole-jarkevaa-tehda>

Leppiniemi J. & R. 2007. Oikeat ja riittävät kirjaukset. 6., uudistettu painos. Juva: WSOYpro. Viitattu 15.7.2023.

Luukela H. & Savander L. 2023. Koneiden ja laitteiden korotetut poistot verovuosina 2020–2025. Vero.fi. Viitattu 3.8.2023. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/82959/koneiden-ja-laitteiden-korotetut-poistot-verovuosina-2020-2025/>

Ojala I. 2006. Kuluva käyttöomaisuus verotuksessa. Tilisanomat.fi. Viitattu 22.7.2023. <https://tilisanomat.fi/koulut/verokoulu-koulut/kuluva-kayttoomaisuus-verotuksessa>

Helin M. 2021. Tilinpäätössuunnittelussa hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Stakatemia.fi. Viitattu 16.7.2023. <https://stakatemia.fi/blogit/tilinpaatossuunnittelussa-hyvin-suunniteltu-on-puoliksi-tehty/>

Suomen taloushallintoliitto 2023. Korotetut poistot. Viitattu 3.8.2023. <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/vinkkilista-yrittajalle/korotetut-poistot/>

Rosbäck G. 2023. Onko kalustosta pakko tehdä menojäännöspoistoja verotuksessa? Taloustaito.fi. Viitattu 26.7.2023. <https://www.taloustaito.fi/Vero/onko-kalustosta-pakko-tehda-menojaannospoistoja-verotuksessa/#2cfad1ca>

Tomperi S. 2019. Käytännön kirjanpito. 27., uudistettu painos. Keuruu: Edita. Viitattu 14.7.2023.

Tomperi S. 2018. Taloushallinto – Kirjanpito ja tilinpäätöskirjaukset. 15., uudistettu painos. Keuruu: Edita. Viitattu 13.7.2023.

Verohallinto 2023. Hankintojen vähentäminen ja poistot – osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 27.6.2023. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/poistot/>

Verohallinto 2021. Vahvistettujen tappioiden vähentäminen – osakeyhtiö ja osuuskunta. Viitattu 31.7.2023. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/vahvistettujen-tappioiden-vahentaminen/>